LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LITOSTROJ

LETO IV. LJUBLJANA, AVGUSTA 1963 ŠTEVILKA 8

OB PRVEM SEPTEMBRU, 16. OBLETNICI LITOSTROJA, ČESTITAJO DELOVNEMU KOLEKTIVU TITOVIH ZAVODOV LITOSTROJ: ZVEZA KOMUNISTOV, DELAVSKI SVET, UPRAVNI ODBOR, LJUDSKA MLADINA SLOVENIJE, SINDIKALNA ORGANIZACIJA IN ŠE POSEBEJ UPRAVA NAŠEGA PODJETJA Z ŽELJO, DA BI ZDAJ, KO SMO SI PRIBORILI 42-URNI TEDENSKI DELOVNI ČAS, POSVETILI VSE SVOJE MOČI ZA NADALJNJI DVIG PRODUKTIVNOSTI IN TAKO OPRAVIČILI ZAUPANJE, KI GA POLAGAJO NA NAS NAŠI NAJVIŠJI GOSPODARSKI IN POLITIČNI FORUMI.

Skrajšani delovni čas v Litostroju - da

PRED NAMI SO PRVI PODATKI, ANALIZE, OCENE DELA IN PRIZADEVANJ VSEH DELAVCEV V NAŠEM PODJETJU ZA OBDOBJE TREH MESECEV, T. J. MAJA, JUNIJA, JULIJA IN RAZNOVRSTNI PODATKI ZA PRVIH 7 MESECEV TEGA LETA

KO SMO V MAJU NA OSNOVI DOKAJ OPTIMISTIČNIH REZULTATOV O GIBANJU PROIZVODNJE V PRVIH MESECIH LETOŠNJEGA LETA, DOBREM STANJU PRODUKTIVNOSTI IN DOBREM FINANČNEM POLOŽAJU RAZPRAVLJALI O UVEDBI POSKUSNEGA SKRAJŠANEGA DELOVNEGA ČASA, SE PRAV GOTOVO NISMO NADEJALI TAKO VELIKEGA ODZIVA NAŠIH DELAVCEV. KOT ŽE MNOGOKRAT V ZGODOVINI RASTI IN RAZVOJA LITOSTROJA, SO TUDI TO POT NAŠI DELAVCI DOKAZALI, DA SMO SPOSOBNI IN ŽELIMO USTVARJATI — DA JE DRUŽBA ZAUPALA TO TOVARNO TAKIM DELAVCEM, KI BODO ZNALI IZKORISTITI STROJE, NAPRAVE, STAVBE V SPLOŠNO DRUŽBENO KORIST

Podobno kot smo ugotavljali za mesec maj in junij, ugotavljamo za mesec julij ugodne rezultate, kar zlasti velja za ugodno gibanje proizvodnje in produktivnosti. Te dobre rezultate spremljajo tudi ugodna zaključevanja naročil za prihodnje leto — od tega dobršen del za izvoz. Finančni rezultati so takšni, kakršnih do zdaj v prvem polletju še nismo imeli. Zelo ugodno se kaže tudi zmanjšanje fluktuacije delavcev, predvsem kvalificiranih in visoko kvalificiranih; povečan je tudi priliv novih sodelavcev. Ugodnejše je stanje obolelosti članov kolektiva ter zmanjševanje števila nezgod, in končno smo tudi v sami disciplini dosegli zelo dobre rezultate, kar dokazuje, da se je v naši zavesti nekaj premaknilo.

Podrobnejši podatki o proizvodnih rezultatih, tako za mesec julij kakor tudi za vse tri poizkusne mesece in pa za sedem mesecev v primerjavi z istim obdobjem v lanskem letu, nam pokažejo naslednje stanje:

— v mesecu juliju je skupna proizvodnja za 1,4 % večja od proizvodnje v juliju lanskega leta; fakturirana realizacija za 31,5 % večja kot v istem obdobju lanskega leta; enako dobra je tudi blagovna proizvodnja, in sicer je večja za 37,7 %.

— za vse tri preizkusne mesece, t. j. maj, junij in julij letošnjega leta, pa so rezultati naslednji:

skupna proizvodnja je za 3,3 % večja,

fakturirana realizacija za 20,2 % večja,

blagovna proizvodnja pa zaostaja za lanskoletno.

Vzroki zaostajanja blagovne proizvodnje niso slabosti, temveč gre v letošnjem letu za večje potrebe po uslugah metalurških obratov za lastno finalno proizvodnjo.

— V prvih sedmih mesecih letošnjega leta smo dosegli:

v skupni proizvodnji 2,8 % večji obseg,

v fakturirani realizaciji za 38,1 odstotka boljši rezultat,

blagovna proizvodnja pa je za 3,5 % večja kot v sedmih mesecih preteklega leta.

— Dejavnost komercialne službe se je v letošnjem letu zelo povečala, saj je bilo izdelanih veliko število ponudb, od katerih pa se je zaradi zakasnitev končnih pogajanj realizacija zakasnila in lahko pričakujemo v tretjem in četrtem kvartalu več sklenjenih pogodb in s tem več naročil. Naročila pričakujemo tako za izvoz kakor za domače tržišče. Plan proizvodnje za leto 1964 je tokrat z zaključki krit že z 58 %. Skupna vrednost ponudb je za 97 % večja kot v lanskem letu, medtem ko je skupna vrednost zaključkov večja za 19,5 % kot v lanskih sedmih mesecih. Pri tem pa moramo upoštevati, da je bila lanskoletna realizacija ponudb 21,7 %, v letošnjem letu pa je ob povečanem planu (za 21,4 %) realizacija ponudb padla na 13,2 %.

Doseženi rezultati FINANČNE REALIZACIJE so zelo pozitivni in dokumentirajo zdravo razvojno pot litostrojske proizvodnje. Po teh podatkih sodeč, skrajšan delovni čas ni vplival negativno na doseganje finančnega rezultata, marveč so bili v polletju in v mesecu juliju, torej v preizkusni dobi, doseženi rezultati najugodnejši v primerjavi s prejšnjimi leti in to ne samo v višini realizacije, temveč tudi v ravnomernosti in skladnosti dinamike proizvodnje in realizacije s postavljenimi dinamičnimi plani.

Fakturirana realizacija v prvih sedmih mesecih letošnjega leta je za 38,1 % večja od lanskoletne za isto obdobje.

Ugodno gibanje fakturirane realizacije in priliva finančnih sredstev zmanjšuje upadanje razlike med prodajno in lastno ceno. To upadanje razlike ima svoje razloge med drugim v podražitvi surovin in reprodukcijskega materiala, v porastu amortizacije, obresti na poslovni sklad in drugem.

Ugodno gibanje PRODUKTIVNOSTI se nadaljuje tudi v mesecu juliju, saj se je v primerjavi z istim obdobjem v lanskem letu v eni efektivni uri količina proizvodov povečala za 3,1 %, vrednost realizacije pa za 33,7 %.

V obdobju maj—junij—julij se je količina na eno efektivno uro povečala za 10,3 %, vrednost realizacije pa za 27,4 % v primerjavi z istimi meseci lani.

V prvih sedmih mesecih se je količina proizvodov na eno efektivno uro povečala za 3,8 %, vrednost realizacije pa za 39,3 % glede na lanskoletne rezultate.

Pri tako ugodnih rezultatih produktivnosti moramo še upoštevati, da je letošnja proizvodnja po strukturi bolj komplicirana in zahtevnejša kot lansko leto.

Vrsta ukrepov in prizadevanj vseh je vplivalo na ugodnejše gibanje zaposlenosti delavcev.

V letošnjem letu se je na novo zaposlilo 553 delavcev, medtem ko je delo zapustilo 340 delavcev; od tega je odšlo 36 VK-delavcev in 119 K-delavcev, na novo pa se je zaposlilo 68 visokokvalificiranih delavcev in 176 nekvalificiranih.

V mesecih maj—junij—julij je v lanskem letu odšlo iz tovarne 177 delavcev, v letošnjem letu v istih mesecih pa samo 113 delavcev; v lanskem letu je prišlo 220 novih delavcev, letos pa 482 sodelavcev; tako smo imeli v lanskem letu 43 delavcev več v teh treh mesecih — letos pa 369 novih sodelavcev.

Največja fluktuacija je bila na delovnem mestu čistilca, in to 96 oseb — slede: transportni delavci — 68, strugarji — 64, ključavničarji — 61; na ostalih delovnih mestih je fluktuacija manj občutna. Glede na kvalifikacijo je bilo največje gibanje kadrov pri kvalificiranih in polkvalificiranih delavcih.

Ti rezultati nam kažejo, da se zmanjšujejo odhodi delavcev — povečuje pa se priliv visoko kvalificiranih delavcev.

Odhode iz podjetja lahko še zmanjšamo s tem, da bomo posvečali še večjo skrb delavcem kot ljudem ter reševali njihove osebne težave in skrbeli, da se bodo medosebni odnosi še izboljševali. Vse to bo delavcem dalo večji občutek sigurnosti in želeli si bodo še večjih uspehov.

Tendenca upadanja obiskov v ambulanti se ni nadaljevala v mesecu juliju — bolj ugodno je za dobo sedmih mesecev; v lanskem letu je bilo 3,5 obiska na zaposlenega delavca, letos pa samo 4,8 obiska na enega zaposlenega delavca.

Bolniški dnevi so na zaposlenega delavca še nadalje v porastu, saj je bilo v lanskem juliju 3260 bolniških dni — letos pa kar 3821.

Razmerje med obratnimi in izvenobratnimi nezgodami je takšno, da na 3 obratne nezgode odpadeta 2 izvenobratni, na katere nimamo vpliva. Temu problemu bomo morali posvetiti vso pozornost; ugotoviti bo treba vzroke in podvzeti ukrepe, da izboljšamo to nezadovoljivo stanje.

Poškodbe za tri mesece v letošnjem letu v primerjavi z lanskim letom so po številu v upadanju, saj jih je letos 90 manj (terjale so 35 bolniških dni izostankov manj) kot pa v istem obdobju lani. Enako boljši so tudi podatki za število nezgod v mesecu juliju — v primerjavi z istim mesecem lani. Letos smo imeli 49, lani pa 75 nezgod (ki so terjale lani 671 bolniških dni, letos pa le 612).

(Nadaljevanje na 2. strani)

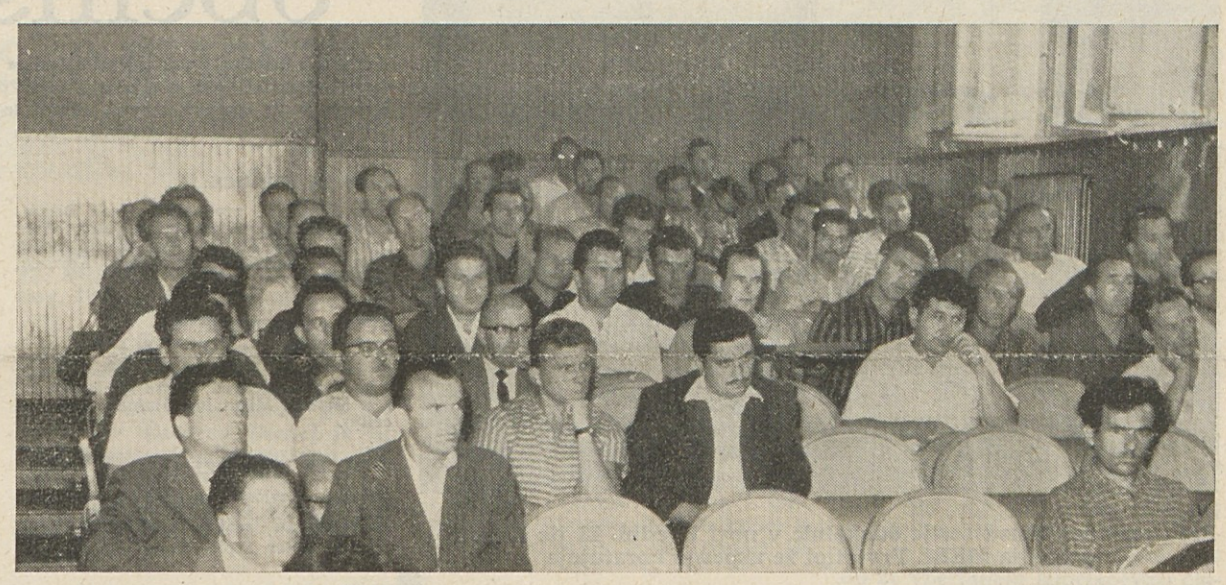

Z zgodovinske seje DS, kjer so sprejeli sklep o trajnem skrajšanju delovnega časa

Ob šestnajsti obletnici LITOSTROJA

Zemlja še ni popila vse krvi in iz naših domačij še ni izginil duh po pogorišču, in sveže rane, ki nam jih je prizadejala vojna, se še niso zacelile, ko smo v silnem zaletu osvobojenih in sproščenih moči zasadili v zemljo prve lopate na polju, kjer stoji zdaj Litostroj. Ko smo odložili puške, smo prijeli za lopate in začeli graditi veliko tovarno, in ko je bila tovarna dograjena, smo se naučili upravljati stroje.

Tako smo gradili tega miljenca, a hkrati giganta naše prve petletke — z vso ljubeznijo in z vsemi najboljšimi upi. Ko smo videli, kako raste, kako velikanski postaja, smo mu postavljali najvišje cilje.

Litostroj, čeprav rojen kot orjak, se je razvijal po svojih zakonitostih. Ni prvi dan dosegal plana in ni prvi dan proizvajal turbin, zato so bila potrebna leta, in ko je prešel vse začetniške spodrsljaje, je začel postajati tisto, kar smo od njega pričakovali.

S tovarno smo rastli tudi mi, postali smo njen del in mi in tovarna del široke družbene skupnosti.

Velikan je postal to, kar smo od njega pričakovali. Danes smo v marsičem zastavonoše, avantgarda na novih poteh. Samo zadnji ukrep, ko smo hrabro prvi v Jugoslaviji stopili na pot skrajšanega delovnega tednika, je eden izmed dokazov, kako znamo stopati v prvih vrstah.

Neprestano dviganje bruto produkta, dvig vroizvodnosti, rast našega osebnega in skupnega življenjskega nivoja, boj za zmanjševanje nepravilnosti in številni drugi napredni ukrepi nas lahko navdajajo z neprikritim ponosom. Vse to nam lahko vzbuja najoptimističnejše občutke in nam da novega poleta za doseganje še boljših rezultatov v prihodnosti.

Ob tem svečanem dnevu pozdravljamo in čestitamo vsem tistim, ki so pred 16 leti začeli graditi tovarno, ki so živeli z njo, ki so z njo utripali in občutili njen uspeh kot svoj uspeh in njen neuspeh kot svoj neuspeh.

Hkrati pozdravljamo ves kolektiv, ki žrtvuje svoje moči za uspeh podjetja, in vse tiste, ki kakorkoli prispevajo k razvoju in rasti Titovih zavodov Litostroj.

OBISK ALŽIRSKEGA NOVINARJA

Naše podjetje in uredništvo našega časopisa je 16. 8. 1963 obiskal glavni urednik prvega alžirskega dnevnika v arabščini »Al-Šaab« g. Mohamed Ibrahim al Mili, ki se je v avgustu mudil na študijskem potovanju po Jugoslaviji. Po ogledu tovarne se je zadržal v daljšem razgovoru z glavnim urednikom našega časopisa in se zanimal za naš tovarniški tisk.

Skrajšani delovni čas v Litostroju - da

(Nadaljevanje s 1. strani)

Če primerjamo po PE/S, z veseljem ugotovimo, da so: metalurški obrati (MO), hidravlični stroji (HS) in stroji in naprave (SN) — izboljšali organizacijo in kontrolo nad delovnimi mesti in delavci, da bi zmanjšali nesreče pri delu.

Glede discipline in izostankov je stanje tudi v juliju boljše kot je bilo v istem obdobju v lanskem letu.

V mesecu juliju so se zmanjšale nasproti mesecu juniju zamude in opravičeni plačani izostanki, povečali pa neplačani izostanki in službeni izhodi.

Skupni izostanki in službeni izhodi so se v mesecu juliju povečali nasproti mesecu juniju. Nasproti istemu obdobju v letu 1962 so indeksi izostankov po mesecih v letu 1963 naslednji (če je osnova v lanskem letu vzeta kot 100 %):

1963/1962	V	VI	VII	Skupaj
zamude	55 %	66,4 %	55,4 %	58,6 %
OP izhodov	5,7 %	46,2 %	35,3 %	27,7 %
ON izhodov	3,8 %	28,4 %	33,8 %	22,1 %
službenih izhodov	4,9 %	75,3 %	85,7 %	54,2 %
skupaj:	6,4 %	52,6 %	57,3 %	37 9 %

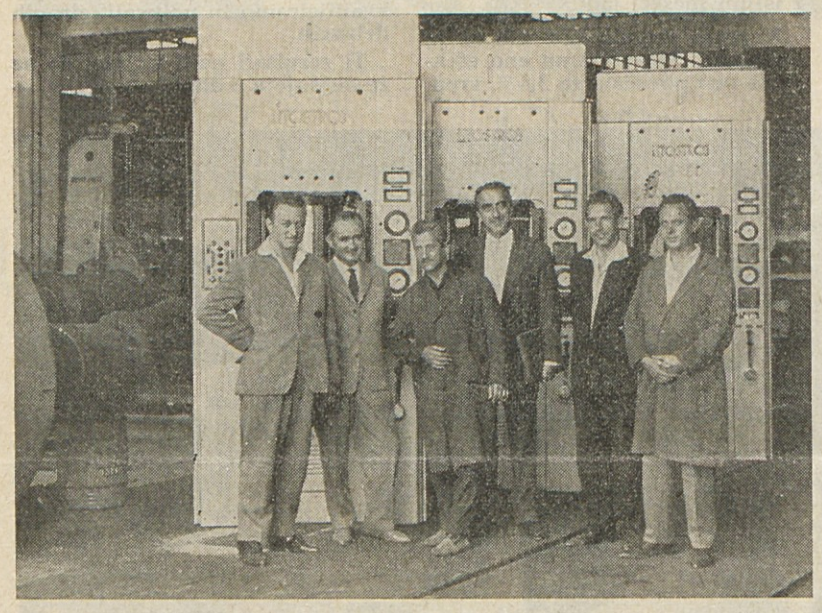

Prva pošiljka izmed serije stiskalnic v novi izvedbi, ki jih Litostroj dobavlja MEBI. Prototipi že uspešno obratujejo

Indeksi kažejo, da se zamude in OP izhodi manjšajo, naraščajo pa ON izhodi in službeni izhodi.

Celotni fond plačanih ur je znašal v mesecu juliju 1962 701.238 ur; skupaj izpadlih ur je bilo 5.835,21 (vključno s službenimi izhodi) ali 0,83 % od vseh plačanih ur.

V letu 1963 pa je v mesecu juliju znašal celotni plačani fond 799.103 ure; izpadlih ur je bilo 3345,56 ali 0,42 %.

Izgubljene ure zaradi izhodov in zamud

Vrsta izhodov in zamud	v mesecu juliju 1962 štev. oseb	v mesecu juliju 1962 štev. izg. ur	v mesecu juliju 1963 štev. oseb	v mesecu juliju 1963 štev. izg. ur	Indeks ur
zamud	795	179,16	396	99,25	55,4
OP izhodov	449	1103,25	134	389,10	35,3
ON izhodov	927	2009,50	431	679,10	33,8
služb. izhodov	1213	2542,50	1097	2178,11	85,7
skupaj:	3384	5835,21	2058	3345,56	57,3

	maj, junij, julij 1962 štev. oseb	maj, junij, julij 1962 štev. izg. ur	maj, junij, julij 1963 štev. oseb	maj, junij, julij 1963 štev. izg. ur	Indeks
zamud	2589	594h 21'	1427	348h 38'	58,6
OP izhodov	1701	4202 21	640	1160 —	27,7
ON izhodov	3079	6665 30	1030	1473 25	22,1
služb. izhodov	4239	8386 30	2384	4549 31	54,2
skupaj:	11608	19848 49	5481	7539 34	37,9

Iz navedenih analiz, mnenj in ugotovitev lahko povzamemo, da je bila uvedba preizkusnega skrajšanega delavnika utemeljena. Podrobnejše analize poslovanja, izvajanja začrtanih organizacijskih ukrepov (kot uvedba plansko-terminske službe in nadaljnji razvoj grupne tehnologije, standardizacije in tipizacije novih izdelkov) ter vseh onih ukrepov, kjer lahko pričakujemo še večje uspehe v daljši poslovni dobi, nam narekujejo, da skrajšan delovni čas 42 ur tedensko izvajamo naprej, in to tembolj, ker smo si za poizkus izbrali ravno tri mesece, ki niso najbolj značilni za potek naše proizvodnje. V teh mesecih poteka večina kolektivnih dopustov; dobave naših proizvodov glede na dobavne roke pa se realizirajo močneje v tretjem in četrtem tromesečju.

Stalni skrajšan delavnik je razen navedenega stvar nas vseh, naše volje, sposobnosti in prizadevanj. S smelim odkrivanjem še preostalih notranjih rezerv in še boljšim delom moramo zagotoviti dvig osebnega standarda slehernega delavca našega podjetja.

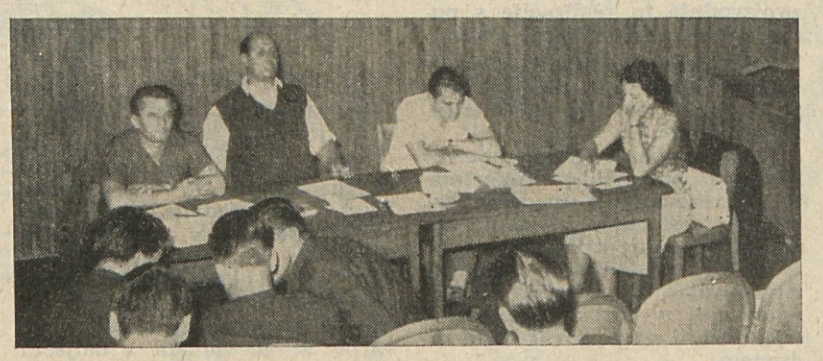

Predsednik DS razlaga nekatere vidike v zvezi s skrajšanjem delovnega časa

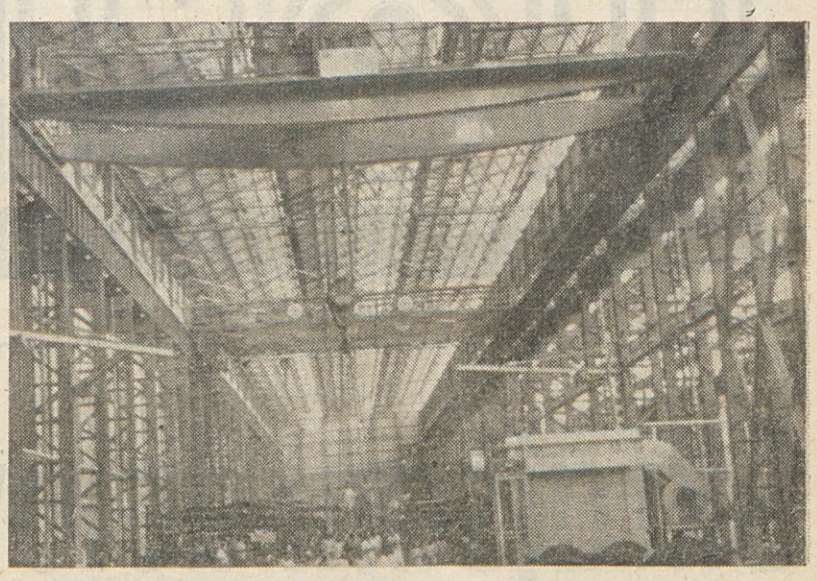

Za tovarno »Heavy Electric« v Bhopalu v Indiji smo izdelali v našem podjetju 12 žerjavov, in sicer 10 z nosilnostjo 50+10 ton in 2 z nosilnostjo 120+30 ton. Montaža teh žerjavov v indijski tovarni se je začela aprila letos in končala avgusta. Nadziral jo je najprej tov. Sazonov, nato pa tov. Franc Selan, ki se je mudil v Bhopalu od 17. maja do 9. avgusta letos. Med svojim bivanjem je napravil tudi nekaj posnetkov naših žerjavov. Na sliki vidimo v ospredju enega izmed obeh večjih žerjavov po 120+30 ton nosilnosti. Vsi naši žerjavi v tej tovarni so modernega škatlasto-paraboličnega tipa

Preselitev oddelkov kadrovskega sektorja

Od 19. 8. 1963 dalje poslujejo v stavbi Izobraževalnega centra Litostroj naslednji oddelki Kadrovskega sektorja:

Sprejemni oddelek, tel. št. 348, 375, v pritličju, soba št. 19 (hodnik pred delavnicami IC Litostroj).

Stanovanjski oddelek, tel. št. 204, v pritličju soba št. 20.

Socialna služba — Berčičeva (tel. javimo kasneje) v I. nad., desno.

Psihološka služba, tel. 296, v I. nad. desno.

Nagrajevanje, tel. št. 243, v I. nad. desno.

Kadrovska evidenca, tel. št. 271, v I. nadstropju desno.

Oddelek za kadre, tel. št. 226, v I. nad. desno.

Socialna služba — tov. Kreftova, tel. št. 288, ostane v sobi št. 9 poleg tajništva sektorja.

Sveti šišenske občinske skupščine

Ker imajo številni člani našega kolektiva često na občini opravke, smo se odločili, da iz občinskih Naših razgledov v celoti ponatisnemo svete naše občinske skupščine. Seznam je še posebej zanimiv zaradi tega, ker lahko iz njega razberemo, koliko Litostrojčanov se udejstvuje izven tovarne v družbeno-političnem delu

PLAN IN FINANCE:

Mirn Ribnikar, predsednik, Ivan Bizant, Anton Bezek, Božo inž. Košir, Zora Ogrizek, Mija Planko, Miro Pleša, Mojca Trampuž, Mimi Verlič, Maks Korošec, Bernard Rode.

SVET ZA INDUSTRIJO:

Jože Kušar, predsednik, Franc Černivec, Franc Dejak, Tone Jančar, Tone Dobravec, Marjan Medved, Zoran Mihler, Franc inž. Mlakar, Milan inž. Hafner, Leon Vicelijo.

SVET ZA URBANIZEM:

Miloš dr. Levičnik, predsednik, Olga Bručan, Jože inž. Bizjak, Marko inž. Celarc, Olga Grošelj, Milivoj inž. Lapuh, Tone Sigulin, Peter Trpin, Bojan inž. Tratnik.

SVET ZA KOMUNALNE ZADEVE:

Franc Pipan, predsednik, Valentin Cedilnk, Anton Černila, Karel Dolničar, Ljubo Daničič, Rado Lipičar, Alojz Mežnarič, Draga Mesec, Emil Planinc.

SVET ZA DELO:

Albin inž. Pitamic, predsednik, Mira Frolov, Lado Buh, Miro Hočevar, Rudi Jakhel, Rado Kukovec, Franc Langerholc, Boris dr. Šušteršič, Alojz Rajer, Roman inž. Smola.

SVET ZA ŠOLSTVO, KULTURO IN PROSVETO:

Štefan Borčnik, Andrej Kurent.

SVET ZA TELESNO KULTURO:

Andrej Militarev, Danijel dr. Brezic.

SVET ZA TRGOVINO:

Janez Smole, predsednik, Dušan Brglez, Marinka Ložar, Ivan Podlogar, Vida Stepišnik, Lidija inž. Vasle, Pavla Zupančič, Jelka Topolšek, Ančka Nagode.

SVET ZA TURIZEM IN GOSTINSTVO:

Franci Novak, predsednik, Jože Bukovec, Stane Černitič, Mirko Gantar, Franjo Jurman, Toni Kušar, Vida dr. Kobal, Franc Merjasec, Jože Štrukelj, Stane inž. Papež, Marjan Vadnjal, Milan Detela.

SVET ZA ZDRAVSTVO:

Anica Okršlar, predsednik, Igor Bezrukov, Djordje dr. Čavič, Tine dr. Kernc, Vinko Perovšek, Marija Šiško, Marjan Tavčar, dr. Ana Zadnik-Notar, Boris inž. Žužek, Miljenko dr. Mijatovič, Friderik Fele.

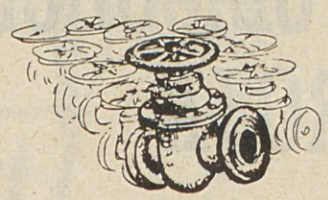

SVET ZA SOCIALNO VARSTVO:

Neva Miladinović, predsednik, Julči Dimnik, Majda Demšar, Ljubo Božič, Savo Jakulin, Ivanka Kukovec, Ivan Škoflek, Miha Pirnat, Tončka Rošelj, Franc Vidmar, Hedvika Pogačnik.

* * *

OBČINSKI ZBOR:

Vida Stepišnik, Lojze Dolenc, dr. Miloš Levičnik, inž. Roman Smola, Janko Pirkovič, Ivan Brumen, Andrej Kurent, Jelka Topolšek, Janez Nedog, Anton Peternelj, Milan Zagorc, Alojz Rajer, Rafael Pečirer, Julči Dimnik, Ivan Božič, Pavle Rozman, Lovro Kraševec, Majda Kropar, Miran Goslar, Ivan Bizant, Marjan Vadnal, Milan Krmelj, Olga Bručan, Anton Kušar, Janez Dobnikar, inž. Božo Daničič, Ljubo Dančič, Martin Škofljanec, dr. Tine Kern, Janko Kopač, Franc Zavodnik, Marjan Medved, Marjan Pangerc, Janko Zebovec, Ivan Kušar, Franc Logar, Štefan Borčnik, Jože Rozman, Andrej Militarov, Dare Krajšek, Milan Tehovnik, Andrej Rebolj, Andrej Likar.

ZBOR DELOVNIH SKUPNOSTI:

Pavel Zupančič, Dušan Gvardjančič, Rudi Jakhela, Franc Dejak, Velimir Netig, Ivan Podlogar, Justi Božič, Lojzka Jerman, Mira Frolov, Dušan Pirnar, Franc Hribar, inž. Albin Pitamic, Zora Ogrizek, Anton Dobravc, Zoran Michler, Miroslav Strle, Marija Šiško, Rudi Jesenšek, Alojz Mežnarič, inž. Marko Celarc, Jože Kušar, Franc Langerholc, Peter Koleša, Stane Cerar, Draga Mesec, Mimi Verlič, Franc Žontar, Jože Vonta, Viktor Meglič, Jože Purkar, Mija Planko, Anton Petrovčič, Nevenka Miladinovič, Božena Pavšek, Slavka Dermaš, Anton Sigulin, Marijan Tavčar, dr. Boris Šuštaršič, Franc Vidmar, Anica Okršlar, dr. Vida Kobal, dr. Daniel Brezic, Slavica Pavlič.

Priprave na mladinske konference

V vseh mladinskih aktivih so se pričele razprave o delu mladine. Vse mladinske konference morajo biti zaključene do 15. septembra, letna konferenca Zveze mladine Litostroja pa do konca septembra

Ugotovitve glede mladine v našem podjetju so pokazale, da je v mnogih primerih ne vzgajamo tako, kakor zahteva sodobna proizvodnja. Vzgoja mlađega proizvajalca, ki je končal poklicno šolo IC Litostroj, pa je na zadovoljivi ravni. Vprašujemo se, kako se ti mladinci aktivirajo v proizvodnji, kakšna je vzgoja v mladih samoupravnih organih in klubu mladih proizvajalcev. Vodstvo mladine so zaradi tega že precej kritizirali, toda pomoč starejših so dobili le redkokdaj. Na sestankih obratnih mladinskih aktivov in tovarniškega komiteja so mladinci razpravljali predvsem o proizvodnih nalogah, o nadaljnjem utrjevanju proizvodnih enot in neposrednem upravljanju proizvajalcev.

Naši mladinci so bili v občinskem merilu zelo delavni, saj so dosegli že vrsto lepih rezultatov.

-sil-

Kupuj knjige Prešernove družbe
6 knjig dobiš za 900 dinarjev
Naročiš jih med odmorom
na tel. 231 v oddelku IBM
pri tov. Rateju

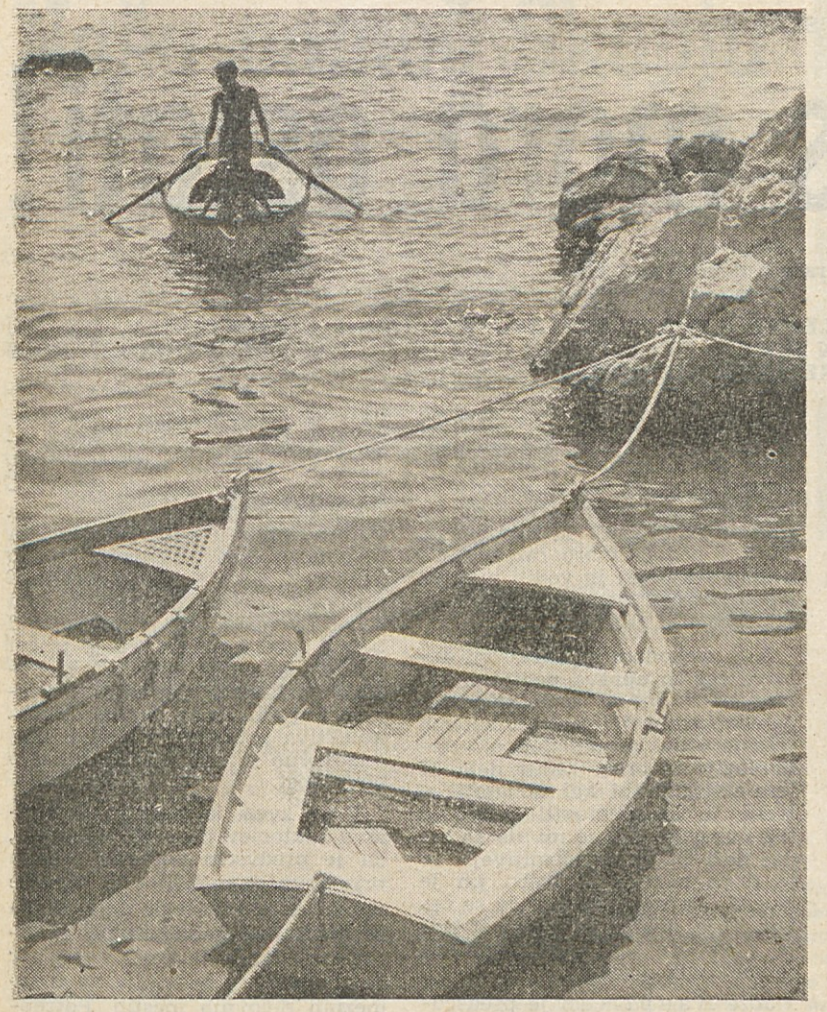

Prispevek od izrednih dohodkov MORA OSTATI NAM

Uvedba prispevka od izrednih dohodkov je ustrezala gospodarski situaciji leta 1961 — Danes so dozoreli vsi pogoji za ukinitev tega instrumenta, saj izpolnjujemo vse elemente, ki govore v prid gornji ugotovitvi — Če ne bi bilo tega prispevka, bi ostalo našemu podjetju 516 milijonov dinarjev, namesto 259 milijonov, kolikor bi jih ostalo, če bi oddvojili ta prispevek — S tem denarjem bi lahko energično pospešili stanovanjsko graditev — Pričakujemo ugodne rešitve

Dne 8. 8. 1963 je imel delavski svet našega podjetja sejo, na kateri je med drugim ugotovil, da v sedanjih pogojih samoupravljanja ni družbeno utemeljenega razloga za vztrajanje na prispevku od izrednih dohodkov gospodarskih organizacij, oziroma da bi bila nadaljnja ohranitev tega uravnalnega družbenega elementa v nasprotju s težnjo k večji produktivnosti dela.

Zaradi tega so sklenili, da bodo opozorili družbeno-politične dejavnike oziroma predstavniška telesa družbeno-političnih skupnosti na utemeljenost opustitve prispevka od izrednih dohodkov gospodarskih organizacij, tako da bi tega prispevka ne upoštevali pri delitvi proizvoda družbenega dela že ob uveljavljenju okvirov in osnov razvoja družbene skupnosti v razdobju 1963-1970.

Gospodarske organizacije so že večkrat opozarjale na neskladje med osnovami za prispevek od izrednih dohodkov in težnjo k delitvi dohodka po delu oziroma k nenehnemu, družbeno utemeljenemu povečavanju produktivnosti dela.

Za njihove argumente je bilo v okviru posvetovanj poudarjeno popolno razumevanje in to posebno na izrednem kongresu kovinarjev kakor tudi na kongresu sindikata industrije in rudarstva Jugoslavije v aprilu 1963. leta. Vendar je videti, da to še ni prišlo do izraza, ker je celo prejšnja Zvezna skupščina z zakonom odredila pobiranje tega prispevka tudi za leto 1963.

Že pri uvedbi prispevka od izrednih dohodkov je bilo poudarjeno, da gre za začasni ukrep. Tedaj smo razumeli utemeljenost teh razlogov, saj so ustrezali situaciji na podlagi rezultatov sproščene delitve iz 1961. leta.

Toda sedaj, po uveljavljenju zvezne in republiških ustav in nedvomni konsolidaciji družbenega razvoja, kakor smo si ga zagotovili z revolucionarnimi ukrepi s področja delitve po delu, sodimo, da so dozoreli pogoji za odpravo tega uravnalnega elementa.

Letni plan proizvodnje naše delovne organizacije za leto 1964, kot ga je delavski svet na zasedanju dne 8. 8. 1963 sprejel, potem ko smo široko obravnavali, je pokazal popolno soglasje proizvajalcev-upravljavcev s tako začrtanimi proizvodnimi nalogami. Ta korak pomeni povečanje vrednosti proizvodnje za 21 % v primerjavi s celotnim dohodkom po planu za 1963. Svoje proizvodne naloge povečujemo od 14 milijard v tem letu na 17 milijard v naslednjem letu. Pri tem pa ne povečujemo celotnega dohodka z višjimi cenami oziroma z elementi, ki nimajo nobene zveze s produktivnostjo dela, temveč je res nasprotno, da hočemo doseči tako planirano zvečanje kot rezultat večje proizvodnosti in boljšega poslovanja. Glede na količino proizvodnje, kolikor odpade na zaposlenega, se uvrščamo v mednarodno delitev dela po merilih industrijsko bolj razvitih dežel.

V dokaz navajamo, da se nam tudi dohodek zveča v enakem razmerju, torej za 21 %, kar pomeni, da ne zmanjšujemo vrednosti vloženega materiala oziroma ne predvidevamo ugodnejšega razmerja med prodajno in lastno ceno, temveč ostajamo v enakih okvirih ekonomičnosti in rentabilnosti.

Ker pa se nam kosmati osebni dohodki v globalu povečajo le za 18 % oziroma čisti osebni dohodki le za 16 %, je očitno, da povečujemo produktivnost živega in opredmetenega dela, ker ga sorazmerno zmanjšujemo v primerjavi s povečanjem celotnega dohodka.

Če pa te pokazatelje primerjamo s prispevkom od izrednih dohodkov po sedanjih osnovah za njegovo izračunavanje, vidimo, da se ta obremenitev od 240 milijonov po planu za leto 1963 zveča na 428 milijonov po planu za leto 1964, potemtakem za 78 %.

S to dodatno obremenitvijo bi zajeli pretežni del proizvoda družbenega dela, ki ga hočemo ustvariti z večjo produktivnostjo dela. Tako bi nam ostalo tako malo za samoupravno razporeditev in za zadovoljevanje skupnih potreb, da je destimulativnost prispevka od izrednega dohodka več kot očitna.

Če bi ne bilo tega prispevka, bi namreč naš delovni kolektiv imel po planu za prihodnje leto na razpolago 516 milijonov, ostalo le 259 milijonov. Ako bi torej le razliko 257 milijonov razporedili za stanovanjsko graditev, bi ob že vpeljanem soprispevku članov kolektiva dosegli vsoto 429 milijonov in bi na ta način naša delovna skupnost postala kreditno sposobna za vsoto 858 milijonov ob 50 % udeležbi, ne da bi morala dokazane in več kot pereče potrebe po stanovanjih zadovoljevati s sredstvi, ki jih nujno potrebuje za razširitev materialne osnove dela.

Res je sicer, da je treba stanovanjsko graditev šteti za del skupnih potreb, ki jih mora delovni kolektiv sam zadovoljevati v okvirih samoprispevanja in dolgoročnega kreditiranja iz stanovanjskih skladov, vendar po drugi strani ni moč zanikati dejstva, da so člani naše delovne skupnosti obremenili svoj osebni dohodek z zahtevano 20 % udeležbo pri gradnji stanovanj, tako da je treba nasproti tej žrtvi prizadetih delovnih ljudi oziroma njihove že dokazane pripravljenosti storiti nekaj učinkovitega, kar bo opravičilo njihovo večjo produktivnost dela in pomenilo uresničitev ustavnega načela ekonomske in socialne varnosti.

Če pa ostane prispevek od izrednih dohodkov še naprej v veljavi, je več kot dokazano, da naša delovna organizacija s samimi 259 milijoni za prosto razpolaganje ne bo mogla veliko storiti za zadovoljitev vseh potreb, kot jih terja perspektivni razvoj podjetja.

Delavski svet je bil prepričan, da so njegove ugotovitve utemeljene in da lahko upravičeno opozori družbeno-politične dejavnike na problematiko.

Zato pričakujemo, da bodo naši predlogi obravnavani in da bo federacija upoštevala utemeljenost zahteve.

Predsednik delavskega sveta

Milan Vidmar

Bodočnost naše stanovanjske graditve

VEČJI PRILIV DELAVCEV ZAHTEVA NOVA STANOVANJA — DANES POTREBUJEMO 530 STANOVANJSKIH ENOT — DO LETA 1970 BOMO POTREBOVALI 280 SAMSKIH PROSTOROV IN 630 DRUŽINSKIH STANOVANJ — TRIJE STANOVANJSKI BLOKI BODO DOGRAJENI PO SISTEMU 50-30-20

Zahteve po stanovanjih so v našem kolektivu vedno ostrejše. Te se kažejo zlasti glede večje zahtevnosti delovnih nalog, odliva starejših kadrov, priliva nove delovne sile, ustanavljanja novih družin, naravnega naraščanja številčnega stanja v obstoječih družinah in splošnega izboljšanja življenjske ravni.

Danes, ko smo sredi načrtnih priprav, da dokažemo utemeljenost 42-urnega tedenskega dela, in hočemo doseči sorazmerno in čisto povečanje plodnosti oziroma donosnosti dela, je še bolj poudarjena nujnost nenehne stanovanjske graditve v skladu s perspektivnim razvojem podjetja.

Pridobivanje specializiranih kadrov, vključevanje delavcev glede na perspektivni proizvodni program in ohranitev delavcev, ki so dokazali svojo strokovno usposobljenost na delovnem mestu in smo zanje posredno ali neposredno že investirali mnogo sredstev, pomeni več kot utemeljen razlog, da storimo prav vse za uresničitev začrtane in delno začete stanovanjske graditve.

To ni le problem posameznika, ki se bori za stanovanje, temveč zadeva nas vseh.

Po dosedanjih podatkih bi potrebovali vsaj 530 stanovanjskih enot. Od tega naj bi glede na obstoječi stan in število članov družin odpadlo na samska stanovanja 15 %, na družinska pa: na enosobna 23 %, dvosobna 36 %, trosobna pa 26 %.

Razmerje med družinskimi stanovanji bi moralo znašati nekako takole: enosobna 27 %, dvosobna 42 %, trosobna 31 %.

Številčno stanje prizadetih družin je izraženo v odstotkih: do dveh oseb 25 %, tri osebe 52 %, štiri osebe 19 %, pet in več oseb 4 %.

Po dosedanji dinamiki podjetja in glede na priliv novih kadrov oziroma naravni prirastek v družinah sodimo, da bodo celotne potrebe do 1970. leta znašale: samskih prostorov 280, družinskih stanovanj 630, kar bi po dosedanjem načinu zidave pomenilo izgradnjo 14 blokov. Tako začrtano stanovanjsko graditev naj bi skušali realizirati:

	stanovanja samska	stanovanja družinska
do l. 1965	140	315
do l. 1966	60	135
do l. 1970	80	180

Od tega tri bloke (135 družinskih stanovanj in 60 samskih sob) že gradimo (začetek zidave 1962. leta) z vseljivostjo v letih 1963 in 1964. Se pravi, da bi morali glede na prvo etapo omogočiti graditev po dveh nadaljnjih blokov oziroma skupaj še 180 družinskih stanovanj z vseljivostjo v letih 1964/65.

Za tako zamišljeni načrt stanovanjske graditve — po cenah za bloke, ki jih gradimo, in z upoštevanjem komunalnega prispevka — bi bilo potrebnih 1.989 milijonov dinarjev, torej po predvidenih etapah: do leta 1965 — 995 milijonov, 1966 — 426 milijonov, 1970 — 568 milijonov dinarjev.

Z upoštevanjem sedanjega ključa za financiranje (50:30:20) bi to pomenilo: stan. sklad 944, podjetje 597, uporabniki pa 398 milijonov dinarjev. Doslej je od tega zagotovljenih skupno 372 milijonov dinarjev.

Za prvo etapo bi potrebovali potemtakem še 622 milijonov dinarjev.

SKLEPI DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet je v smislu predloga upravnega odbora pri razpravi o predlogu proizvodnega plana za leto 1964 sklenil, da se izdelani plan v celoti potrdi, ker so dani pogoji za njegovo realizacijo. Postavke v planu so le okvirne in jih bo možno med posameznimi grupacijami do konca leta menjati.

Pri obravnavanju plana proizvodnje za leto 1964 je sklenil, da opozori družbeno-politične dejavnike oziroma predstavniška telesa družbeno-političnih skupnosti na utemeljenost opustitve prispevka od izrednih dohodkov gospodarskih organizacij.

Na osnovi dosedanjih proizvodnih podatkov je DS sklenil, da s 1. 8. 1963 preidemo na definitivno uvedbo 42-urnega tednika, ker so rezultati poslovanja zelo ugodni. DSP pričakuje ugodne rezultate prav tako za mesec julij.

Razen tega so potrdili poročila in predloge UOP, da podjetje pristopa k Poslovnemu združenju rudarske industrijske skupnosti Rudis, k Združenju proizvajalcev opreme za železarne in livarne s centrom v Ljubljani, k Zavodu za avtomatizacijo v Ljubljani, k Stručnemu savjetu proizvodjaća brodskih i stabilnih diesel motora.

Glede na vedno večji obseg dela mednarodne kontrole po Jugoregistru je delavski svet odobril najetje prostorov za potrebe tega predstavništva.

Za novo fakulteto za strojništvo v Ljubljani je DSP sklenil, da naše podjetje prispeva znesek v višini 5,000.000 din.

Za Skopje se poleg deleža članov kolektiva dodeli, na eventualno prošnjo Štaba za pomoč prizadetemu prebivalstvu, še artikel iz proizvodnega programa podjetja, ki ga določi uprava podjetja v sodelovanju z upravnim odborom.

Sprejet je tudi predlog upravnega odbora o lestvici in pogojih, ko je delavec poslan na delo v tujino in ostane v delovnem razmerju s tem podjetjem.

Na predlog upravnega odbora se odpre strojepisnica v Kadrovskem sektorju.

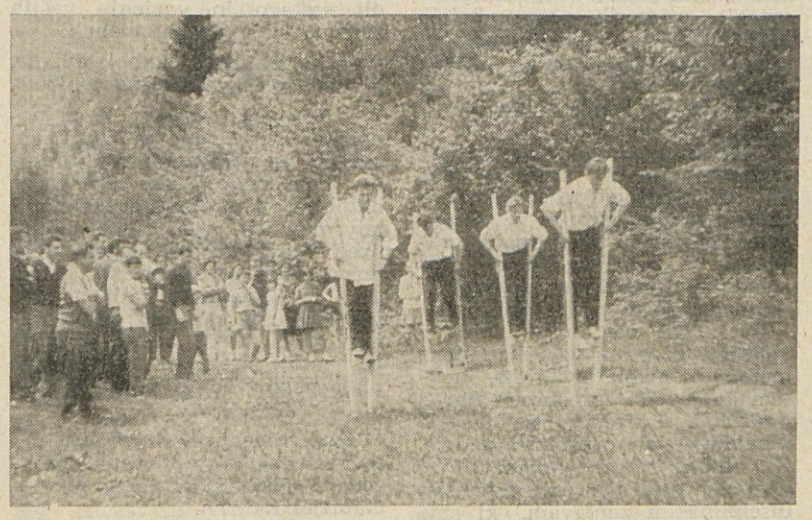

Prosta sobota nam omogoča, da se za dalj časa sprostimo tudi v oddaljenejših krajih. Na sliki: oddih na hoduljah

TEKMOVALCI ČETVEROBOJA V PIRANU

Sredi julija je tovarniški komite Zveze mladine Litostroja priredil enodnevni izlet za tekmovalce in organizacijski odbor četrtega mladinskega četveroboja. Vreme nam ni bilo preveč naklonjeno, saj nas je vso pot spremljal dež. V Kopru smo žalostno gledali razburkano morje in žal se nam je zdelo, da smo krenili na pot. Iz Kopra smo odpotovali v Piran, kjer smo si ogledali znamenitosti mesta.

UTRIP »NOVE DOBE« ŠE NI ZAJEL VSEH LITOSTROJČANOV

Skrajšani delovni čas mora ostati!

Razgovori o skrajšanem delovnem času s predsedniki obratnih delavskih svetov

SKRAJŠANJE DELOVNEGA TEDNA JE VERJETNO UKREP, KI SPROŽI V VSAKEM DELOVNEM KOLEKTIVU PRAVO POPLAVO RAZLIČNIH KOMENTARJEV, MNENJ, OPAŽANJ, NASVETOV, IN KI RAZDELI DELAVCE V DVA TABORA: TISTE, KI JIM JE TO VŠEČ IN HOČEJO DELATI MANJ ČASA IN TAKRAT BOLJ PRIDNO IN BOLJ KAKOVOSTNO, IN TISTE, KI SO PRISTAŠI STARIH, PREIZKUŠENIH METOD

POGOVARJAL SEM SE Z MNOGIMI IZ NAŠE TOVARNE. TO POT SEM BIL PRESENEČEN. VSI SO MISLILI IN GOVORILI ENAKO. VSEM JE SKRAJŠANI DELOVNI ČAS VŠEČ. PRISTAŠEV DRUGEGA TABORA NI. VSI ŽELE, DA OSTANE TAKO, KOT JE, IN NOČEJO NAZAJ. TO BODO DOSEGLI, SAJ DELAJO TAKO, KOT NISO ŠE NIKOLI.

Poiskal sem osem predstavnikov obratnih delavskih svetov (eden je žal na dopustu) in jim postavil v zvezi s skrajšanjem delovnega tedna nekaj vprašanj. Njihovi odgovori so značilni prav zaradi tega, ker smo iz njih razbrali, da vsi v tovarni mislijo enako in se enako pogumno bore za isti cilj. Odgovorili so nam na tale vprašanja:

- **Kakšen odziv ima skrajšani delovni čas v vaši ekonomski enoti?**
- **Kakšno vlogo igra vaš ODS pri izvajanju ukrepov vodstva podjetja v zvezi s skrajšanim delovnim časom?**
- **Kaj bi bilo treba po vašem mnenju še storiti za dvig produktivnosti?**

Predsednik ODS KS in splošnega sektorja Metod Horvat je tako zaposlen, da nam ga je komaj uspelo dobiti in se z njim pogovoriti. Na vprašanja je odgovoril takole:

1. Skrajšani delovni čas vpliva na nas vse zelo ugodno. Da se opažata pospešeno delo in večja resnost, je znano, hkrati pa se opaža, če lahko tako rečem, da so bili ljudje prej do dela nekoliko brez pravega odnosa. Zdaj se to precej spreminja, saj se delavci bore za to, da bodo z rezultati svojega dela dosegli, da skrajšani delovni čas ostane. Njihova prizadevnost je razumljiva, saj se — če povemo preprosto — bore za več denarja in za več prostega časa.

Na drugo vprašanje je odgovoril takole:

2. Ena glavnih nalog je poostriti izbor kadrov. Če že zaradi drugega ne, zaradi ugodnosti, ki jih uživajo delavci pri nas glede na druga podjetja.

Ugotavljamo, da je zaradi povečanega tempa dela naval ljudi z osebnimi težavami precej manjši kot prej. Na delovnih mestih pa je vse manj odsotnih ljudi, saj smo zato storili številne prepotrebne ukrepe.

3. Menim, da bi morali za še večji delovni učinek med skrajšanim delovnim časom preusmeriti proizvodni proces posameznih proizvodnih vej. Odgovorne ljudi, ki organizacijsko vodijo enote ali skupine, pa pripraviti do tega, da bodo pri organizaciji dela dinamičnejši. Za to pa je med drugim potrebno, da imajo pravilno pripravljeno delo, da so strokovno pravilno vodeni, da imajo podporo v vodstvu.

Opažamo, da posamezni prizadevni delavci še vedno ne dobe priznanja od vodstvenega kadra. Spričo tega, da so se v tem kratkem času, ko imamo 42-urni tednik, odnosi že močno izboljšali, bi bilo še vendar zelo pohvalno od nas vseh, da poglabljamo medsebojne dobre odnose.

Vabilu našega uredništva se je odzval tudi Franc Langerholc, predsednik ODS v OO.

1. Navdušeno smo sprejeli ukrep o skrajšanju delovnega časa, za katerega mislimo, da ima velike prednosti pred prejšnjim delovnim časom. Opaziti je, da je skrajšanje delovnega časa sprejela podobno tudi večina ostalega kolektiva. V tovarni lahko vidimo, da se vsak po svoje trudi, da bi pri takem delovnem času, kakor je zdaj, tudi ostalo. Posameznikov, ki to izkoriščajo, je vse manj in še te bo kolektiv sčasoma izločil.

2. Vedno in ob vsaki priložnosti naš ODS podpira in izvaja ukrepe, ki jih v tem smislu izdaja vodstvo podjetja. Med ukrepi, ki smo jih storili za to, da bi pri skrajšanju delovnega časa ostalo in da bi delo teklo čim bolje, je pri nas najvažnejši tisti ukrep, ki je vse vzdrževalce razdelil po skupinah, ki so tudi v prostih sobotah in celo ob nedeljah na delovnih mestih, ker takrat pač najlaže opravijo svoje delo. Njihovo glavno delo je namreč v tem, da vzdržujejo stroje.

3. Mnogo težav imamo z uslugami za strojno obdelavo nadomestnih delov. Strojni oddelek se mora osamosvojiti, ker bi tako pričel delati hitreje in kvalitetneje. Mi ‚prebijamo' plačni sklad, ker nudimo finalistom usluge, ki jih lahko opravimo le s povečanim številom nadur. Ta problem bo treba čimprej urediti ali s povečanjem plačnega sklada ali z zmanjšanjem števila uslug.

Miho Žilavca, predsednika obratnega delavskega sveta metalurških obratov, smo našli v modelni mizarni, prav ko je nameščal list tračne žage. Takoj je bil pripravljen odgovoriti na naša vprašanja.

1. V našem obratu je bil odziv za skrajšani delovni čas zelo ugoden. Prepričan sem, da bi bili vsi zelo nezadovoljni in razočarani, če bi se morali spet vrniti na 48-urni tednik. V naši ekonomski enoti so kljub skrajšanemu delovnemu času rezultati zelo ugodni. Pri tem mislim predvsem na rezultate, ki se tičejo produktivnosti, rentabilnosti in ekonomičnosti poslovanja, ki so celo precej višji, kot so bili prej, ko smo imeli še 48-urni delovni teden. Ker so rezultati boljši, je seveda višji tudi naš faktor izplačevanja osebnih dohodkov. Pred uvedbo skrajšanega delovnega časa smo uvedli več novih organizacijskih ukrepov, s katerimi smo dosegli prav dobre rezultate, zlasti v čistilnici livarne jeklene litine. Skoraj povsod smo močno zmanjšali tudi večkrat nepotrebne zaloge.

2. Točno in popolnoma te vloge ne bi mogel pojasniti, saj vsa stvar traja še premalo časa. Delavski svet našega obrata podpira in realizira ukrepe vodstva podjetja, razen tega pa še sam ODS že uvaja ukrepe, ki so značilni za našo EE. Na nekaterih ključnih mestih smo deloma spremenili sistem nagrajevanja po delu, ker je bil prejšnji nepopoln. V mislih imam predvsem delovna mesta pri talilnih pečeh.

3. Mislim (gledam s stališča naše EE), da moramo težiti za tem, da bi izrabljena obratna in osnovna sredstva čim hitreje zamenjavali in nadomeščali, da bi razširili delovni prostor za čiščenje odlitkov (predvsem v livarni jeklene litine) in da bi bilo delo bolj enakomerno. Ukrepov, ki jih uvajamo z uvedbo 42-urnega delovnega tedna, naj bi se držali čim dosledneje. Tu ne bi smelo in ne sme priti do kakršnihkoli popuščanj.

V EE DT smo med mnogimi uslužbenci, ki so stali pri risalnih deskah ali sedeli za svojimi mizami, zatopljeni v delo, komaj našli inž. Janeza Zupančiča, predsednika DS tega obrata. Takole je povedal:

1. Sodeč že po rezultatih referenduma je bi skrajšani delovni čas med ljudmi v naši enoti sprejet z velikim zadovoljstvom in navdušenjem, saj v zvezi s tem ni imel nihče posebnih pomislekov. Rezultati poslovanja po novem so znani, vendar je značilen za naš oddelek predvsem izreden porast delovne discipline in delovne zavesti.

2. Člani ODS spremljajo različne proizvodne pokazatelje. S temi ukrepi vodstva podjetja se popolnoma strinjajo, vendar pa so mnenja, da bi bilo treba iti pri njihovih izvajanjih še naprej. V naši EE imamo zadnji mesec največ opravka z ureditvijo faktorjev, saj smo z njimi na »častnem« zadnjem mestu. Upam, da bomo v čim krajšem času tudi to vprašanje uspešno rešili.

3. Sodim, da bi bilo najprej treba do potankosti izvesti organizacijski in tehnološki postopek. Za našo enoto je značilno, da ne dobiva dovolj takih naročil, s katerimi bi popolnoma zasedla vse svoje zmogljivosti, in takih del, ki bi nam čimbolj ustrezala. Težave z naročili za Dieslove motorje so tako obširne, da jih samo naša EE ne bo mogla odpraviti in bo tu potrebno čimprejšnje sodelovanje vseh, ki nam tu lahko pomagajo.

Strojni tehnik Vlado Jerše je predsednik ODS EE HS. Čeprav sem razpoložen še nekoliko dopustniško, vam bom, ker te probleme poznam, saj z njimi živim, lahko odgovoril na vaša vprašanja.

1. Skrajšanje delovnega časa je po pričakovanjih naletelo v našem oddelku na veliko odobravanje. To pripisujem predvsem utripu našega časa in načinu sedanjega življenja. Skrajšani delovni čas se je pri nas do sedaj pokazal kot zelo pozitiven, saj smo kljub 42-urnemu delovnemu tednu dosegli pri svojem delu izredno lep napredek. Vsi, mislim, da je bilo izjem le nekaj, so bili takoj za to, da se delovni teden skrajša, saj so se zavedali precejšnjih prednosti, ki jih ima tak način dela.

2. Naš ODS je preštudiral predlog o uvedbi skrajšanega delavnika, še preden je prišlo do sprejema. Dali smo tudi konkretne predloge, kako naj se 42-urni tednik čim uspešneje izvaja.

3. Na to vprašanje sem deloma odgovoril že v prejšnjem vprašanju. Dodal bi še nekaj. S kontinuiranim delom bi močno porastla delovna disciplina delavcev in uslužbencev, saj bi pri tem načinu dela morali delati še bolje in hitreje. Razen tega bi morali biti izdelki naših kooperantov v mnogih primerih precej boljši. Kooperanti bi se morali tudi točneje in dosledneje držati dobavnih rokov.

Inž. Sašo Kveder iz ODS TS je povedal:

1. Menim, da je odziv članov sektorjev, ki jih združuje ODS TS, zelo pozitiven in se odraža v večjem zadovoljstvu in veselju do dela. Pri tem bi bilo napačno misliti, da je sektorjem laže kot proizvodnim enotam, ker obseg dela sektorjev raste prav tako kakor v PE. TKB pogumno, čeprav z velikimi težavami vodi statistično metodo kontrole kvalitete, medtem ko je CTB preobremenjen z nalogami v zvezi s sodobnejšo tehnologijo za organizacijo dela. Z velikim razumevanjem so se naši člani tudi podredili ostrejšim disciplinskim zahtevam, ki smo jih sprejeli v zvezi s skrajšanim delovnim časom.

2. Skupno z vodstvi je ODS TS sprejel takoj po uvedbi skrajšanega delovnega časa plan dela na osnovi ukrepov vodstva podjetja in dolžnosti naših sektorjev. S tem vloga ODS TS ni zaključena. Tudi v bodoče mora razpravljati o delu sektorjev in voditi pregled izpolnjevanja postavljenih nalog po sprejetih sklepih.

3. S prehodom na skrajšani delovni čas so uprava podjetja, samoupravni organi od politične organizacije sprejeli naloge, katerih teža je v uvajanju sodobnejše tehnologije in organizacije dela. K tem nalogam ni kaj dodajati — treba je le zagotoviti izvajanje teh ukrepov. Zdi se mi, da so sedaj naši ljudje sprejemljivejši za te nove ukrepe in treba jih je izvesti čimprej (pravijo, da se železo kuje, dokler je vroče). V tem je v bodoče tudi glavna naloga samostojnih organov.

Jože Hauptman je predsednik ODS PK.

1. Razumljivo se mi zdi, da je bilo za skrajšanje delovnega časa zelo veliko zanimanje in navdušenje. Veseli me, da so se ljudje zavedali tega, da bodo planske naloge, ki jih bo treba izpolniti, zdaj precej težje. Opazil sem, da se vsi bolj kot prej trudijo in več delajo.

2. Do sedaj je naš ODS sprejel več zelo važnih in pomembnih sklepov, katerih najpomembnejše, ki jih že izvajamo, bi kar naštel.

Dežurna služba delovodij od 1. VI. natačno izvaja predpis o žigosanju kartic. Pri režijski delovni sili (razen pri tehnologih) omejujemo število nadur, medtem ko jih pri proizvodnih delavcih priporočamo. To pa zato, ker je kljub skrajšanemu delovnemu času pri nas potrebnih še nekaj ljudi, da izpolnimo precej povečane naloge. Število nadur za tehnologe pa določamo tedensko naprej, seveda glede na zadolžitve in na razpoložljive kapacitete.

Da bi norme čimbolj ustalili in dela kategorizirali, smo pričeli uvajati v pločevinarni kontrolne liste, v katere vpisujemo podatke o doseženih efektivnih urah pri posameznih delovnih operacijah. V tehnološkem oddelku pa bomo tako dobljene podatke vnesli v kartoteko.

Prevzemno kontrolo del, izvršenih v kooperaciji, naj bi v najbližji prihodnosti prevzel TKB. Nujno bi bilo rešiti vprašanje statistične kontrole v pločevinarni in kovačnici.

Tehnični biro izdeluje predlog rokovnika za posamezne vrste zvarjencev. Ti rokovniki, ki bodo za naše PE izdelani po posameznih fazah, za PE finaliste pa po skupnih terminih, bodo v precejšnji meri zagotovili izboljšanje rokovne situacije. Zato da bi se dobavni roki skrajšali, bomo uvedli sestavo in varjenje večjih zvarjencev v dveh izmenah.

Da se kvaliteta čimbolj dvigne, je treba uvesti medfazno kontrolo.

3. Ker naš transport še ni popolnoma prirejen za skrajšani tednik, je najaktualnejša ureditev transporta. Razen tega pa se oktobra ali novembra selimo v nov prizidek, kjer bomo morali urediti prostore. Pri pripravi materiala moramo spremeniti sistem dela in spremeniti tudi nabavo materiala. V varilnici potrebujemo razen tega nekaj varilnih agregatov in strojev za kopirno plamensko rezanje in seveda nekaj varilcev.

Svoje mnenje o skrajšanju delovnega tedna je povedal predsednik ODS PPB, GRS, MB — Gabrijel Erzin.

1. Pri ocenjevanju odziva na uvedbo skrajšanega delovnega časa je treba izhajati iz dejstva, da je vse članstvo treh sektorjev naše EE s svojim odločnim »da« na referendumu izrazilo svojo soglasnost predvsem s pogoji, na katere je bila uvedba skrajšanega delovnega časa brezkompromisno vezana. Gotovo je, da je skrajšani delavnik predstavljal sam po sebi določeno ugodnost, ki pa se pod pogoji, pod katerimi ga je pričel izvajati kolektiv naše EE in kolektiv celotnega podjetja, v vsakem pogledu in za vsakega člana kolektiva spremeni v večjo, bolj odgovorno in bolj strogo delovno obveznost.

V tej zvezi je možno pri članstvu sektorjev naše EE ugotoviti, da je predvsem porastla osebna prizadevnost za boljše in hitrejše opravljanje tekočega dela in za osebni interes za uspešnejšo realizacijo dnevnih delovnih nalog ter za zboljšanje poslovanja na posameznih delovnih mestih. Potrebno je tudi ugotoviti, da vseh posameznikov v naši EE še ni zajel utrip »nove dobe« v našem podjetju.

2. Predvsem se mi zdi potrebno poudariti, da je DS naše EE vse ukrepe vodstva podjetja, s katerimi je bilo potrebno zagotoviti povečanje produktivnosti in izboljšanje poslovanja, v celoti podprl in poskrbel za to, da so jih vodstva sektorjev — kolikor so ti ukrepi zadevali naše sektorje — takoj pričeli izvajati. Vodstva sektorjev tekoče obveščajo DS o vzdrževanju discipline in morebitnih nerednostih, s svojimi sodelavci pa sklicuje dnevna in tedenska posvetovanja. Na svojih sejah DS redno analizira komercialno, finančno in nabavno problematiko. Sklepi, ki jih je DS doslej v tej zvezi sprejel, so bili osnova in pobuda za to, da bodo kapacitete podjetja v bodoče zadostno pokrite z delom, da redno poslovanje ne bo ogroženo zaradi finančne problematike in da nihanja ter motnje na tržišču surovinskega in reprodukcijskega materiala ne bodo močneje ovirale proizvodnje. Glede ukrepov, ki niso v direktni pristojnosti DS naše enote, je le-ta sprejel priporočila za njihovo realizacijo, ki jih je posredoval vsem pristojnim organom v podjetju.

3. Dosedanji uspehi podjetja, ki so bili doseženi v skrajšanem delovnem času, so gotovo dokaz, da je produktivnost dela porastla. Pazljivo ocenjujoč te rezultate je treba upoštevati okolnost, da so ti uspehi podjetja za sedaj še bolj posledica povečane intenzivnosti dela in osebne prizadevnosti kakor pa posledica določenega ustaljenega sistema dela in določenih organizacijskih izboljšav. Treba je torej težiti za tem, da bomo v bodoče zagotovili izboljševanje produktivnosti dela na osnovi preštudiranega in ustaljenega sistema dela in na osnovi stalnega zboljševanja utrjene organizacije in morebitnih investicijskih izpopolnitev. Izboljševanje produktivnosti na račun večanja intenzivnosti dela je lahko le kratkotrajnega značaja in nam kasneje zaradi fizične izčrpanosti utegne povzročiti motnje v proizvodnji. Koristno bi bilo te ukrepe, ki vključujejo standardizacijo, tipizacijo, skupinsko tehnologijo itd., uveljaviti pospešeno, da v večanju produktivnosti ne bo prišlo do zastoja, kar bi gotovo vplivalo tudi na rentabilnost, ki bi glede na vložena sredstva že danes morala izkazovati ugodnejši učinek. Vzporedno bi se morali odločneje in v večjem obsegu zavzeti za dopolnilno izobrazbo tehničnih in komercialnih kadrov, s čimer bi opravljeno delo bistveno pridobilo na kvaliteti in doseženem uspehu.

E. JURIČ

Naša pomoč Skopju

ZA SKOPJE 640 KRVODAJALCEV IN 17,500.000 DINARJEV

Dne 26. VI. so se že zgodaj dopoldne začele širiti po podjetju negotove novice, da je katastrofalni potres unićil skoraj celotno Skopje. Tem tipajočim vestem so dala konkretno osnovo ljubljanska radijska poročila. Naš kolektiv je ob prvih zanesljivejših vesteh o strahotnem razdejanju v makedonskem mestu takoj reagiral. Že dopoldne se je zbral upravni odbor našega podjetja in poslal kot prvo pomoč prizadetemu mestu pet milijonov dinarjev. Hkrati je ukrenil vse potrebno, da se organizira krvodajalska akcija.

Naš kolektiv je sprejel te sklepe z največjim odobravanjem. Še isto dopoldne so se pričeli prijavljati krvodajalci. Njihovo število je od ure do ure naraščalo in naslednje jutro je bilo pripravljeno dati kri 640 Litostrojčanov. To ogromno število krvodajalcev je preseglo vsa pričakovanja. Po naših računih bi tako dali naši ljudje približno 180 litrov krvi.

Zaradi številnih drugih kolektivov, ki so bili pripravljeni dati kri, naši krvodajalci sploh niso prišli na vrsto. Menda je zmanjkalo tako steklenic, v katerih hranijo krvno plazmo, kot hladilnikov, kjer je plazma v stalno enaki temperaturi.

Naslednji ukrep, ki smo ga sprejeli za pomoč prizadetemu Skopju, je bil ta, da smo se odpovedali zaslužku dveh delovnih dni, kar da približno 12 milijonov 500 tisoč dinarjev. S petimi milijoni, ki smo jih poslali že prej, znaša to 17,500.000 dinarjev.

Razen tega smo štabu za pomoč porušenemu Skopju nudili po potrebi tudi pomoč v strojih in specialnih ekipah.

S to spontano in hitro pomočjo glavnemu mestu Makedonije smo Litostrojčani ponovno dokazali, kako znamo biti enotni in široki, če gre za pomoč človeku, zlasti če gre za bratski narod.

Sočustvujemo s Skopjanci in jim želimo, da čimprej pozabijo na bolestni 26. julij in znova zažive v novem, velikem Skopju.

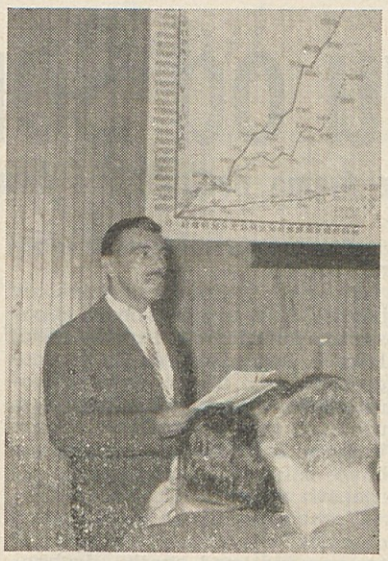

Inž. Živojin Čuček med razpravo o skrajšanem delovnem času

Razširitev in specializacija naših kooperacij

Planske naloge podjetja, ki se večajo iz leta v leto in zajemajo široko področje dejavnosti v strojegradnji, so z zadnjim sklepom delavskega sveta dosegle za leto 1964 okoli 17 milijard vrednosti prometa iz našega osnovnega proizvodnega programa. To je nedvomno letni promet velikega podjetja z ustreznimi organizacijskimi shemami v vseh službah in proizvodnih (ekonomskih) enotah, pri čemer je najvažnejše: specializiranost v proizvodnji, kooperacija v proizvodnji in nastop na tržiščih ter komercialna vsklajenost pri osvajanju ter razvijaju tržišča.

Zaradi omejenih možnosti angažiranja strokovno sposobnega komercialnega in tehničnega kadra, ki naj bi uspešno izvajal navedene osnovne naloge, je potrebno razpoložljive kadre v našem podjetju kakor tudi v sorodnih podjetjih in organizacijah čimbolj racionalno izkoristiti, da bi dosegli najboljši efekt. Potrebno je proizvodnjo čimbolj specializirati, s tem zmanjšati stroške in izboljšati kvaliteto ter istočasno najracionalneje zaposlovati razpoložljive strojne kapacitete (kooperacije). Prav tako se je treba nujno lotiti podobnih ukrepov na področju trgovine, ko moramo za podjetje oskrbeti pravočasno dovolj naročil iz osnovnega proizvodnega programa. Vse to pa nas usmerja k formiranju poslovnih skupnosti, pristopanju k strokovnim združenjem, ki nudijo kompletna postrojenja in tako lahko izrabimo z manjšimi stroški širši akvizicijski in komercialno - tehnični aparat.

SKUPNOST PROIZVAJALCEV METALURŠKE OPREME

Iz zgoraj navedenih razlogov se je prav sedaj formirala specializirana poslovna »skupnost proizvajalcev opreme za metalurgijo«, ki jo v prvi fazi tvorijo METALNA, STT in LITOSTROJ; v bližnji prihodnosti pa se ji lahko priključijo še nekateri potencialni proizvajalci te vrste opreme iz ostalih predelov Jugoslavije, kakor tudi nekaj metalurških podjetij. Ta novo ustanovljena skupnost je edina te vrste v Jugoslaviji in tudi edina organizacija, ki zmore spričo svojih skupnih projektantskih in proizvodnih kapacitet ponuditi in dobaviti od »engineeringa« do »na ključ« gotove železarne investitorju. Skupnost ima sedež v Ljubljani in je že pričela konkretno delovati tako na domačem kakor tudi na inozemskem tržišču. Za akviriranje poslov se bo nova skupnost proizvajalcev metalurške opreme posluževala svojega aparata kot tudi komercialnega aparata ostalih organizacij združenj (Rudis itd.) ali podjetij za pospeševanje blagovne izmenjave (»Intertrade« in tako dalje).

RUDIS

Spričo tesnega sodelovanja članov skupnosti proizvajalcev metalurške opreme z Rudisom pri pripravljanju elaboratov, projektov in ponudb za kompletne železarne je tudi Litostroj pristopil k združenju Rudis, ki ima v svojem programu v glavnem vse dejavnosti s področja raziskave tal, vrtanj na vodo, eksploatacije rudnikov ter na splošno priprave rude in kompletnih cementarn. V tem programu je tudi Litostroj našel svoje mesto pri združenju, na drugi strani pa bo naravno tudi kapaciteta in aktivnost združenja občutno povečana tako za domače kakor tudi za inozemsko tržišče, saj bo združenje še laže nudilo kompleksna postrojenja iz svojega začrtanega programa. Tudi tu bo treba okrepiti mrežo na tržiščih, kar bo s skupno participacijo v stroških mnogo laže izvedljivo.

SKUPNOST PROIZVAJALCEV LADIJSKE OPREME

Ker so potrebe jugoslovanskega ladjedelništva po domači opremi za ladje vse večje, a istočasno tudi pogoji kupca, ki se mora podrediti vsem uzancam raznih registrov, vedno zahtevnejši, se je formirala pred nekaj meseci strokovna »skupnost proizvajalcev ladijske opreme«. Sem spadajo proizvodi kakor Dieslovi motorji, kompresorji, črpalke, generatorji, žerjavi, palubna oprema, hladilne in klimatske naprave itd. V taki skupnosti je mogoče proizvajalcem opreme hitreje reagirati na zahteve kupca, usmeriti proizvodnjo k večji specializaciji kakor tudi, če se zahteva, kompletne opreme za ladje. Tudi naše podjetje je pristopilo k tej skupnosti z željo, da se porazdelijo proizvodni programi in vsklади nastopanje vseh proizvajalcev z istimi proizvodi. Ker so tipi Dieslovih motorjev, ki jih proizvajata Jugoturbina in Litostroj, različni, je s tem poudarjena možnost večjega asortimana in še boljšega prilagojevanja kupčevim željam in zahtevam.

Inž. Živojin Čuček

V torek, dne 30. julija, smo v kolektivu onemeli, presunjeni od tragične novice, da je sredi dela omahnil v smrt naš dobri tovariš in strokovnjak Marjan Žugel. Rojen je bil 8. I. 1921 v Ljubljani, v Litostroj pa je prišel 1. XII. 1955. Tov. Žugel je bil v našem podjetju vodja ekonomsko-analitskega oddelka. Do zadnjega diha je posvetil svoje življenje Litostroju in domala za svojo delovno mizo tudi umrl.

Svojcem našega dobrega tovariša in strokovnjaka izrekamo iskreno sožalje.

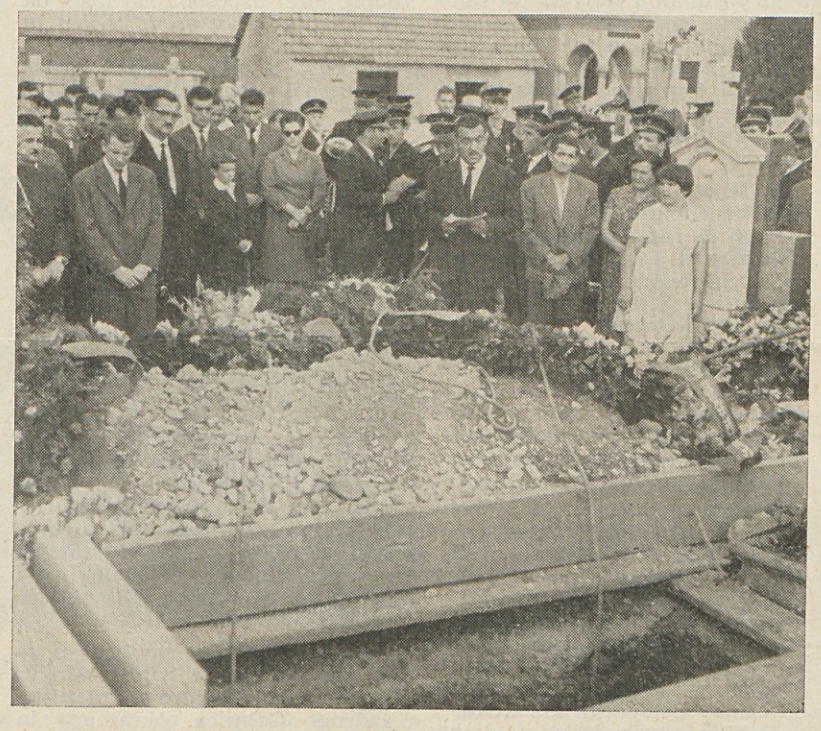

Z Žugljeve zadnje poti na pokopališču v Štepanji vasi

HUDA TELESNA POŠKODBA

Dne 19. VII. se je huje telesno poškodoval rezkar Anton *Novak*, zaposlen v PEDT. Poškodovanec je pripravljal rezkar za struženje šesterooglate glave za vijake. Po končani nastavitvi rezkarjev je vključil delovno vreteno ter nameščal nosilno konzolo. Do poškodbe je prišlo v trenutku, ko je z rokami pritisnil nosilno konzolo na vrteče se vreteno, na katerem sta bila pritrjena rezkalna noža. Poškodovančeva roka ali pa nosilna konzola je bila zamaščena, zaradi česar je delavcu roka zdrsnila na rezkalni nož. Ta je zagrabil poškodovančev rokav, katerega je vrteče se vreteno navijalo hkrati z roko, tako da je poškodovanec prišel v stik z rezkarjem tudi z glavo ter dobil poškodbe tudi na licu, vratu, rami in nadlakti.

Ne segaj z rokami v predmete, ki se vrte! HTV

Piši v časopis Litostroj o vsem tistem, kar misliš, da bi bilo pomembno objaviti.

IV. mladinski četveroboj

Mladinci Iskre iz Kranja ob prvo mesto zaradi nepravilne registracije Janškovca — Jeseničani že tretjič prvi — V streljanju Iskra za krog pred Litostrojem — Nezadovoljni smo z uvrstitvijo naših tekmovalcev na tretje mesto

V soboto, 13. julija, so se zbrali mladinci Železarne Jesenice, Železarne Ravne, Iskre iz Kranja in Litostroja, da se pomerijo v streljanju, šahu, odbojki in namiznem tenisu. Prireditelj letošnjega četveroboja je bil tovarniški komite Zveze mladine Litostroj.

Po slovesnem sprejemu mladincev v delavski restavraciji Litostroja so se na igriščih začela tekmovanja.

STRELCEM JE MANJKAL LE EN KROG DO PRVEGA MESTA

Že uvodoma moramo povedati, da smo od naših strelcev, ki so za krog zaostali za Iskro iz Kranja, pričakovali mnogo več, kot so pokazali. Odlično je streljal Lekše, ki je bil med posamezniki s 186 krogi najboljši. Naš drugi predstavnik Grom je streljal pod svojim povprečjem, dosegel je le 166 krogov. Tekmovanje v streljanju je bilo zanimivo med prvo trojico, ki so imeli v številu krogov minimalno razliko. Zmagali so mladinci Iskre iz Kranja s 527 krogi pred Litostrojem s 526, Železarno Jesenice s 523 in Železarno Ravne s 466 krogi.

ODBOJKARJI BI BILI LAHKO BOLJ POŽRTVOVALNI

Tekmovanje v odbojki je bilo na igrišču ZŠD Ljubljana. V prvem kolu so Jeseničani z lahkoto opravili z Iskro z rezultatom 2:0, prav tako Ravenčani z našimi. Zanimivo srečanje je bilo med Litostrojem in Jesenicami, kjer so zmagali z 2:1. Ekipa Raven pa je premagala Iskro iz Kranja z rezultatom 2:0. Zanimivi srečanji sta bili med Ravnami in Jesenicami, kjer so Ravenčani zmagali v lepem finišu z 2:1, Litostrojčani pa so premagali Iskro z rezultatom 2:0 in zasedli tretje mesto za ekipama Raven in Jesenic. Kaj več od naših odbojkarjev nismo niti pričakovali, toda lahko bi presenetili z bolj požrtvovalno igro proti Jeseničanom.

V ŠAHU SO VODILI JESENIČANI

Šah so igrali tekmovalci na štirih deskah v prostorih SZDL terena Litostroj. Zmagala je ekipa Železarne Jesenice, ki je premagala Litostroj z rezultatom 6:2, Ravne 5,8:2,5, z Iskro pa so se razšli neodločeno 4:4. Naša ekipa je premagala Ravne 4,5:3,5, z Iskro so igrali neodločeno 4:4, kar je zadostovalo za uvrstitev samo na tretje mesto. V skupni razvrstitvi so Jeseničani zbrali 15,5 točke, Iskra 13, Litostroj 10,5, Ravne pa 9 točk. Tudi od naših šahistov smo pričakovali mnogo več, toda videti je, da jim brzoturnirska igra »ne leži«.

DO ZADNJE IGRE SE NI VEDELO, KDO BO ZMAGAL

V namiznem tenisu so tekmovalci nastopili v domu gojencev IC Litostroj. Kvaliteta posameznih ekip je bila nad povprečjem, saj so zastopali vsako ekipo po eden ali dva zvezna igralca. Igre so bile zelo zanimive, a rezultati so se približevali. Tekmovalci so vložili vse svoje znanje za zeleno mizo in igra z belo žogico je pritegnila največ gledalcev. Naši tekmovalci so premagali Jeseničane s 5:4, klonili pa so pred ekipo Raven s 5:3 in pred Iskro s 5:2. Ekipa Železarne Ravne se je pritožila zaradi nepravilne registracije igralca Iskre tov. Janškovca, ki je bil na tem turnirju nepremagan. Sklep članov vodstev podjetij je bil, da se verificirajo vse tekme 5:0 v korist nasprotnika, ker je Janškovec štipendist, ne pa član delovnega kolektiva Iskre. Izredno zanimiva srečanja so bila med Grintalom - Litostroj, Grabnarjem - Ravne in Janškovcem - Iskra. Z verifikacijo tekem so mladinci Iskre ob prvo mesto in so tako zdrsnili na zadnje mesto.

V skupni razvrstitvi je ekipa Železarne Jesenice osvojila prvo mesto z 11 točkami pred Železarno Ravne in Litostrojem, ki sta zbrala po 10 oziroma 9 točk.

Zmagovalci so prejeli v trajno last pokale in diplome, medtem ko so Jeseničani tretjič odšli domov s prehodnim pokalom.

KAJ SO REKLI O PRIREDITVI

Nastopajoči so pohvalili organizacijo četrtega mladinskega četveroboja in izrazili željo, da se še srečajo na podobnih prireditvah, saj je to lepa oblika zbliževanja mladine.

Zaprosil sem vodje ekip, da povedo svoje mnenje o četveroboju.

Franc Fon — Železarna Jesenice: »Ker ekip nismo imeli v popolni sestavi, nismo pričakovali prvega mesta. To se nam je posrečilo z verifikacijo tekem v namiznem tenisu. Bili smo z vsem zadovoljni. Vse naše ekipe so nastopale brez posebnih priprav in zato smo še bolj veseli našega uspeha.«

Alojz Žumer — Iskra Kranj: »Organizacija je bila zelo dobra, tako da so tekmovanja tekla brezhibno. Zaslužili pa smo boljšo uvrstitev.«

Milan Tušek — Železarna Ravne: »Od sprejema pa do slavnostnega zaključka smo bili z vsem zadovoljni. Nismo pa zadovoljni z uvrstitvijo naših ekip, ki bi lahko dosegle boljše rezultate. V bodočih tekmovanjih bo potrebno pri šahu postaviti sodnike, ki bodo igro vodili po pravilih.«

Simo Dermota — Litostroj: »Vesel sem, da so bili vsi nastopajoči z organizacijo zadovoljni. Vsa tekmovalna mesta so bila dobro pripravljena, o čemer pričajo tudi doseženi rezultati. Naši tekmovalci bi se lahko bolje uvrstili, toda moramo biti zadovoljni z doseženim tretjim mestom. Rad bi se še zahvalil vsem tekmovalcem za njihovo disciplino pri tekmovanju.«

-sil-

V enem dnevu od Sorice do Fiese

To pot vas v naši reportaži seznanjamo samo z dvema, počitniškima domovoma, prihodnjič pa bomo pisali še o ostalih

Fiesa - pod raznimi drobnogledi

Med našimi počitinškimi domovi in drugimi našimi letovišči ob morju je Fiesa nedvomno najbolj obiskovana, pa tudi predmet najrazličnejših pogovorov med člani našega kolektiva kot njenimi gosti. Namesto konkretnih pogovorov z nekaterimi izmed njih bom skušal nanizati pod raznimi drobnogledi nekaj najbolj splošnih in značilnejših ugotovitev prizadetih — od njenih gostov pa do upravnika doma in referenta za počitniške domove.

Predvsem nekaj o Fiesi. Odkar imamo v tem naravno privlačnem kraju svoj dom, lahko zabeležimo nekaj razveseljivih sprememb: asfaltirano pot, delno ureditev okolice, predvsem jezera, umaknitev motoriziranega prometa od obale in obvozno pot okoli jezera, javne sanitarije, nekoliko večjo skrb za snago na prostorih za kopalce, odprtje gostinskega obrata in nekaterih prodajnih paviljonov, večjo skrb posameznih kolektivov za lepšo pobodo njihovih domov in bližnje okolice itd. Za letos moramo še posebej pohvaliti stalno prodajo sladoleda in sadja pa še »letečo« prodajo časnikov. Pogrešamo pa še zmeraj: več senčnega drevja na travniku pri jezeru in sosednjem prostoru za kopalce, ureditev igrišč za otroke, lepšo ureditev obale in sprehajališča ob njej (zlasti odkor ni več tu motoriziranega prometa) in seveda morskega dna v neposredni bližini obale. Prav tako še vedno pogrešamo več javne razsvetljave tako v sami Fiesi kakor ob cesti, ki pelje do nje od Belega križa in iz Pirana. Pohvaliti je treba piransko komuno za tlakovanje ceste od pokopališča do vhoda v Piran (z željo, da bi na novo tlakovali še zadnji, krajši del do glavnega trga). Odstranitev teh nekaj pomanjkljivosti bi nedvomno dala naši Fiesi, ki jo odlikuje že sama naravna lepota, še večjo privlačnost.

Naši planinci si ne privoščijo oddiha samo na Sorici, ampak napravijo »skoke« tudi na višje vrhove

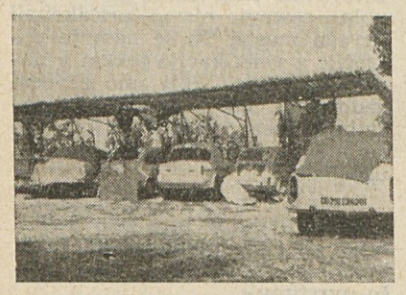

V Fiesi so poskrbeli za parkirišče, žal pa na njem parkirajo tudi tuji avtomobili, tako da morajo naši avtomobili včasih parkirati drugje

O našem počitniškem domu. — Skozi drobnoglede stalnih ali priložnostnih gostov našega doma smo letos videli tele prednosti: Naš dom v Fiesi je še vedno privlačen predvsem zaradi svoje bližine in svojih zmogljivosti, pa tudi zaradi bližine večjih, turistično zanimivih središč, kakor so Piran, Portorož, Izola, Koper itd. Za motorizirane goste iz našega kolektiva je lega najbrž še bolj privlačna. Že lani so gostje pohvalili dom II. (paviljon), letos pa se je obema domovoma pridružil še lepo preurejeni tretji dom, tako da se vsa bližnja okolica na bregu čedalje bolj spreminja v povezano celoto. Večina stalnih obiskovalcev Fiese (in teh je prav v tem našem počitniškem domu največ) meni, da je prav, če smo doslej posvetili izgradnji našega letovišča v Fiesi naivečjo skrb, saj se vsi strinjajo v tem, da bi bilo treba ta naš dom ob morju do kraja urediti, še preden bi se lotili izgradnje novih domov kjerkoli drugje. Pod drobnogledom gostov pa se kažejo za sedaj še precejšnje pomanjkljivosti: na prvem mestu je treba omeniti splošno kritiko jedilnice, ki niti estetsko niti funkcionalno ne ustreza več sedanji zmogljivosti doma. Vse njene pomanjkljivosti prihajajo še posebej do izraza ob deževnem vremenu, nalivih, viharjih itd., saj je v takšnih primerih povsem neuporabna; neprimerna in skromna notranja jedilnica pa je predvsem premajhna, da o vsem drugem niti ne govorimo. Za jedilnico je nujna tudi zamenjava miz in stolov, kar je baje v teku. Komaj v prvi fazi ureditve pa so tudi vsi ostali prostori v bližini obeh novejših domov, kakor tudi zapuščene terase nad prvim domom. Motorizirani gostje so se letos pritoževali tudi nad premajhnim in nezadostno urejenim parkirnim prostorom. Za snago je dovolj najetega osebja, ki za vse pomanjkljivosti ne more odgovarjati, saj so za red in snago dolžni skrbeti tudi gostje, ki pa — žal — ne kažejo vselej dovolj prizadevnosti in čuta odgovornosti.

Hrana. O njej ima vsak gost seveda svoj poseben drobnogled in je splošne ugotovitve teže postavljati. Upoštevamo lahko samo opombe večine gostov. Za večino hrana v glavnem ustreza tako količinsko kakor po izbiri. Menimo, da je v Fiesi mogoča tudi večja pestrost glede prikuh in zelenjave in tudi glede priprave mesnih jedi, čeprav je treba objektivno priznati sorazmerno veliko število gostov. V primerjavi z lanskim letom je bilo (vsaj v juliju) tudi premalo sadja. Poudariti je treba, da si tako uprava kakor kuharica prizadevata ustreči željam večine gostov, kdaj pa kdaj tudi posameznikov, če niso njihove zahteve pretirane ali prepogoste, saj izjem pri tako velikem številu zares ne more biti preveč. Pijač je v glavnem dovolj, kvaliteta vina pa bi bila lahko boljša, četudi na škodo cene. O postrežbi ni bilo slišati nobenih večjih ali splošnih pripomb.

Pa še to. Večina naših kopalcev pogreša bolj urejeno obalo neposredno pod domom in vsaj nekaj lesenih ležalnikov, če že ni mogoče trajneje urediti tega prostora tako ali podobno, kakor je to urejeno pri počitniškem domu Velenja. Pohvaliti pa je treba nabavo čolna in skrb uprave za njegovo pravilno izrabo.

Upravnikov drobnogled. Zaradi objektivnosti si zdaj oglejmo še to, kar vidi pod svojim drobnogledom tovariš upravnik: Za snago moramo skrbeti vsi, tudi gostje. Odkrita kritika je boljša od nerganja. Jedilnica — z vsemi njenimi pomanjkljivostmi — je tudi moja kritična opomba, ki mi narekuje enako željo kakor gostom: čimprej postaviti nekaj boljšega, lepšega in trajnejšega, predvsem pa tudi pokrito povezavo jedilnice in kuhinje, saj je sicer postrežba v slabem vremenu zelo otežkočena. Tudi glede miz in stolov se strinjam s splošno željo in samo želim, da bi sedanje čimprej zamenjali z novimi, že naročenimi. Strinjam se tudi z željami glede ureditve okolice ter parkirnega prostora, vendar so tu razen dobre volje potrebna tudi sredstva. (Prizadevam si ustreči vsem razumnim željam.) Na splošno sem z gosti zadovoljen, saj je med njimi večina takšnih, ki se leto za letom prijavljajo v naš dom, pa čeprav niso brez kritik. Moja želja je, da bi mogel vsem v prihodnje še bolj ustreči kakor doslej.

In še mnenje referenta za počitniške domove. Počitniški dom v Fiesi je razen doma v Moščeniški Dragi Litostrojčanom najbolj priljubljen. Obiskovalcev — koristnikov doma, ki prežive svoj redni letni dopust v tem domu, je toliko, da so v mesecu juliju in avgustu zasedene prav vse sobe, ki jih je v štirih zgradbah skupaj 46. Razen tega imamo v Fieso vsako leto tudi več množičnih izletov naših sindikalnih podružnic.

Fiesa je v nekaj letih pridobila novi dom — paviljon z 20 sobami, v katerih je 60 ležišč, stopnišče do morja, letos — z adaptacijo »Poštarskega doma« — pa novih šest sob z 21 ležišči, opravljenih pa je bilo tudi nešteto popravil in dopolnil. Moramo poudariti, da podjetje vsako leto daje na razpolago lepa sredstva za rekreacijo članov delovnega kolektiva.

V bližnji prihodnosti je v načrtu tudi postavitev oziroma premestitev jedilnice in temeljita preureditev okolice doma, kar je oboje nujno potrebno. Novi stoli in mize so že naročeni.

Člani delovnega kolektiva ter njihovi ožji sorodniki, ki so preživeli svoj redni letni dopust v Fiesi, so — kot pravijo — s hrano, postrežbo in z vsem, kar spada k rednim željam in zahtevam dopustnika, v glavnem zadovoljni. Moram pa priznati, da je le vsako leto kak odstotek koristnikov doma, ki izraža nezadovoljstvo zaradi hrane, češ da ni pestra, da sobe niso dovolj čiščene in podobno. Današnje cene penzionov so določene tako, da so dostopne vsakomur. Gotovo se kdaj zgodi, da kak dan ni tako, kakor bi si vsi želeli. Osebje si prizadeva, kolikor pač more. V večini ni kvalificirano (ker se kvalificiranega kadra za sezonsko delo ne dobi), torej usposobljeno tako, da bi bilo kos prav vsem željam in zahtevam.

V Fiesi bi bilo potrebno pridobiti še nekaj rekvizitov za rekreacijo; urediti balinišče ter prostor za odbojko in podobno. Piranska občina pa bi morala nujno začeti urejati obalo — plaže. V letošnjem letu je piranska občina s pomočjo dotacij podjetij uredila kanalizacijo.

Moja želja je, da se omogoči čim večjemu številu Litostrojčanov preživeti letni dopust pri morju ali v planinah, in to v tako urejenem okolju, da bodo prav vsi zadovoljni.

Takole so pozirale sorške krave našemu fotoreporterju Petru Kocjančiču, ki je iskal ekskluzivne posnetke. Če naj verjamemo »statistikom«, bo vsaka izmed stotih krav pustila vsak dan en kravjek na 16 km². Pomnožimo vsak kravjek s 5 muhami in tremi obadi, pa se lahko poslovimo od sorškega turizma

Sorica: liter vode po 12 dinarjev

Voda je na Sorški planini problem številka 1, ki stoji daleč pred težavami, ki nastajajo zaradi paše, pomanjkanja primerne jedilnice, parkirnega prostora in drugih »malenkosti«, o katerih bomo spregovorili pozneje.

V bližini doma imajo dva vodna izvira. Če dva dni dežuje, sta izvirka polna, če pa 14 dni dežja ni, usahneta. Ko ne privre iz zemlje niti kaplja vode več, jo morajo voziti iz doline. Če seštejemo vse stroške, ki nastanejo ob prevozu, stane liter vode v domu celih 12 dinarjev.

Za ureditev teh nevšečnosti so se že sestali vsi zainteresirani: predstavniki Litostroja, kmetijske zadruge Češnjica, okrajnega in občinskega ljudskega odbora ter predlagali nekaj variant rešitve. Najsprejemljivešja je tista, ki predvideva gradnjo tako velikega rezervoarja, da bi bilo lahko v njem za dva meseca vodne rezerve. Seveda bi bila tako vskladiščena voda že v kratkem za ljudi nepitna. Druga varianta pa predvideva, da bi pričeli črpati vodo iz izvirov na Molžah, ki so dva kilometra oddaljene od našega planinskega doma.

Naj je primernejša prva ali pa druga varianta, gotovo je, da bo treba izdelati za črpanje vode idejne projekte, opazovati izvire in padavine in se šele nato odločiti za ustrezne ukrepe.

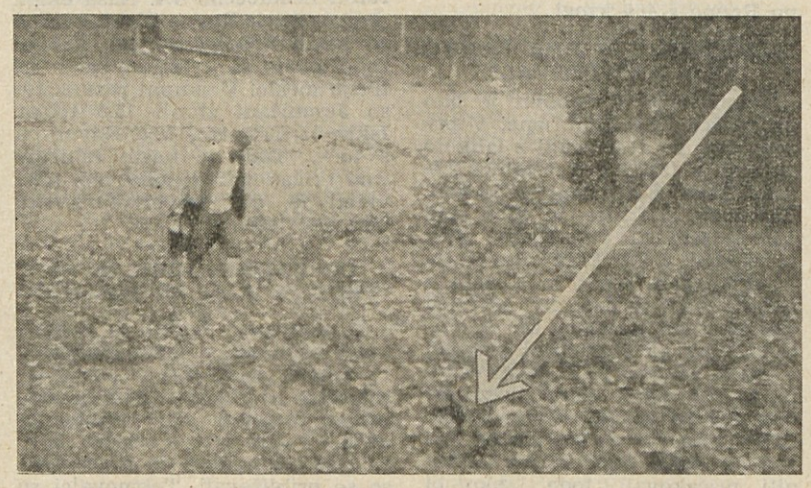

Molže — kraj, odkoder bi lahko črpali vodo za naš dom na Sorški planini. Puščica označuje prostor, kjer vre voda iz zemlje

Med interesenti za napeljavo vodovoda smo omenili tudi kmetijsko zadrugo Češnjico. Ta ima, kakor smo že pisali, namen poslati v Sorico 100 krav. (Po prvem predlogu naj bi bilo na planini 200 krav, travnike nad domom pa naj bi prepregli z ograjami, tako da bi se lahko pasle krave v točno določenih pasiščih.) Za pašo 100 krav so v zadrugi že dobili dovoljenje, hkrati pa bodo začeli zanje graditi hlev.

Resno se bojimo, da bo iz teh 100 krav nastalo 150 glav živine ali pa še več in da bodo potptale skromne začetke turizma na tej prelepi planini. Povsem razumemo lokalne interese, ki govore v prid namestitvi 100 glav živine na Sorici, lokalni forumi pa morajo razumeti tudi potrebe naših industrijskih delavcev, ki si tudi zažele svežega planinskega zraka, brez muh in obadov in ki žele sesti in se odpočiti na travi, kjer ne bo na vsakem metru pet kravjekov in kjer jih ne bo ob štirih zjutraj zbudilo mukanje krav.

Ne tajimo, da nekaj krav ne prispeva k prijetnejši podobi planine, ne moremo se pa sprijazniti s kravjo farmo, ki najbrž ne bo prispevala k razvoju turizma v tem predelu Slovenije.

In še nekaj besed o domu, ki smo jih v tej ali oni zvezi že večkrat napisali. Naval turistov na Sorško planino pomembno narašča. V zvezi s tem pa žal ne rastejo ustrezno tudi zmogljivosti planinskega doma. Uspeli smo povečati jedilnico in urediti klet, zmogljivost kuhinje pa je še vedno premajhna. Kolikor bomo imeli kljub »kravji farmi« na Sorici še interes, da se razvija turizem, bomo morali čimprej graditi novo jedilnico.

Tako kot v vseh naših počitniških domovih, tudi v tem nastaja vedno bolj pereče vprašanje ureditve parkirnega prostora. Zato bo treba poiskati nekaj deset tisočakov in vzeti v najem kos zemlje, kjer bi uredili parkirišče. Morda ne bi bilo napak, če bi ob njem uredili tudi bife, s čimer bi lahko deloma razbremenili tako jedilnico in kuhinjo v domu.

Sorica je naš edini planinski dom, ki stoji na prelazu med Bohinjem in Železniki. Z naglim razvojem motorizacije bo postal mnogim še dosegljivejši kot doslej, zato se vanj izplača investirati še naprej.

Sprehodi po Varšavi

V gledališče prideš po stopnicah v krogu, po sredini pa je porcelanast lestenec v obliki debla, ki se rahlo vije v vijačnici, iz njega pa so potegnjeni cvetovi, v katere so spretno prikrite žarnice. Lestenec je visok nad deset metrov in razsvetljuje tri nadstropja. Kakor sta poslopje in park okoli njega z zunanje strani strogo simetrična, se notranjost zelo razlikuje. Če bi sam taval po vseh teh hodnikih in dvoranah, bi se prav gotovo izgubil. Če govoriš s Poljakom o tej res lepi in impozantni stavbi, bo nekoliko zmignil z rameni in ne bo nad stavbo pokazal nobenega navdušenja. Edini komentar bi bil, da je to poslopje Poljake zelo veliko stalo.

Druga znamenitost je varšavsko staro mesto, ki je z ene strani zaprto z Wislo, okoli pa je čudovit zid, katerega smo lahko videli v Ljubljani v poljskem filmu Križarji. Vse staro mesto je bilo 1944. leta ob vstaji, ko so ruske čete že zavzele predmestje Praga na desnem bregu Wisle, popolnoma porušeno. Poljaki niso imeli več podpore in so Nemci ob umiku ruskih čet za 40 km vstajo v mestu popolnoma zatrli in požgali ter pobili vse, kar jim je prišlo pod roke. V starem mestu so postavljeni veliki panoji s fotografijami iz zraka ali posameznih mestnih predelov, ki kažejo, kakšno je bilo mesto videti 1945. leta in kako je videti danes. Fotografije so pošastne, saj ne vidiš drugega kakor kupe opeke, le tu pa tam kak kos zidu ali dimnika. Vsa ta poslopja pa so Poljaki ponovno sezidali natančno po starih načrtih in fotografijah, tako da so vsa pročelja zgradb v tistem starem slogu kakor pred sto in še več leti. Notranjosti zgradb so spremenili, tako da je razdelitev prostorov modernejša, vendar so se morali prilagoditi vratom, oknom in balkonom, katerih pa niso spreminjali. Zidovi res napravijo vtis, da so stari, a le bolj od daleč. Pri natančnejšem opazovanju ugotoviš, da je vse to novo. Posebno padejo v oči kamniti portali, ki niso bili razbiti in so jih potegnili iz ruševin ter ponovno vzidali.

Zelo zanimiva je cerkev v starem delu mesta, ki je sezidana iz neobmetane opeke in v kateri so v posebni grobnici kosti vseh poljskih kraljev. Cerkev je bila prav tako porušena, vendar s pomočjo fotografskih posnetkov na novo sezidana tako natančno, da se razvrstitev zidakov popolnoma ujema s staro. Na glavnem trgu je tudi hiša, v kateri je živela Madame Curie oziroma Marija Skłodowska. Hiša je v notranjosti spremenjena, ker ima svetovno znana znanstvenica svoj muzej v domu kulture.

V tem delu mesta ni mnogo velikih prodajaln, razen prostorne trgovine s porcelanom in kristalom. V njej so cene še nekoliko višje kot drugje, ker se porcelan prodaja v znamenitem okolju. Mnogo je v tem delu komisijskih trgovinic, kjer prodajajo vse: od žvečilnega gumija do cenenih pločevinastih igrač in kavbojskih pasov. Pogled na te izložbice je prav presunljiv, saj vidiš v njih predmete, ki bi jih pri nas v glavnem zavrgli, tam pa jih prodajajo v komisijskih trgovinah. Poleg tega pa je cena izredno visoka, ker je pač tudi pri njih utrjeno mnenje, da je vse, kar pride iz inozemstva, vedno več vredno kakor domače. Kakšen je promet v teh trgovinah, ni mogoče pojasniti, ker so v glavnem prazne, vendar pa ne morejo biti pasivne, kar dokazuje njihov obstoj. V tem delu mesta je tudi edina vinarna oziroma gostilna v našem smislu, kjer lahko dobiš vino v kozarcih po 2 dcl, pol litra ali več. Imajo tudi nekaj domačega vina, ki ni tako drago kakor uvoženo, je pa zato vsaj za okus Slovencev zelo slabo. Poljska se ne more ponašati s kvalitetnimi vini, ker leži precej na severu Evrope in je podnebje popolnoma drugačno kakor pri nas ter zato neprimerno za gojenje vinske trte.

Pri ogledovanju hiš in ulic vidiš na mnogih stenah spominske plošče in križe, ki pričajo, da so v njih Nemci postrelili na primer 44 ljudi, da je zgorelo 70 ljudi, pa zopet, da so Nemci zmetali v ogenj toliko in toliko živih ljudi — vse to med vstajo poljskih rodoljubov, ki so se borili za osvoboditev svoje dežele in izgon nemškega okupatorja.

Mestece je obdano z lepim in zanimivim zidom, ki je kljuboval in branil Poljake že več stoletij. Tudi ta zid je grajen iz surove opeke in je bil med vstajo močno poškodovan. Poljaki so se sicer nekoliko zanašali nanj, vendar pa je pod težo nemškega modernega orožja klonil. Zid je prav tako obnovljen po verodostojnih fotografijah, vendar ne tako natančno, da bi vsako opeko postavili na staro mesto, ker bi bilo to le preobsežno in predrago delo. Kljub temu pa je obzidje čudovito s svojimi stražnimi stolpi, linami in vrati. Ustvarjalci sedme umetnosti so uporabili obzidje za svoje posnetke v filmu »Križarji«, lahko pa bi ga uporabili še za gledališka dela, primerna za takšno okolje, kot na primer uporabljamo pri nas v Dubrovniku trdnjavo Lovrijenac in njeno obzidje.

V tem delu mesta ni mnogo prometa — zaradi ozkih ulic, težkega pristopa skozi ozka vrata in zaradi dvižnih mostičev. Pristop z motornimi vozili je dovoljen le z južne strani v nekaj enosmernih ulicah.

Zahodno od starega mesta je ležal nekoč židovski Geto. To je bila četrt, ki so jo Nemci popolnoma porušili, tako da Poljakom po vojni ni kazalo drugega kakor predel očistiti ruševin in postaviti nove stanovanjske bloke. Postavljen je le spomenik, ki nemo priča o tragediji židovskega ljudstva in o zverstvu fašističnih krvnikov.

V precej velikem in lepo urejenem parku stoji grob neznanega vojaka. Stražita ga dva vojaka, ki stojita nepremično kakor dva kipa. Na osmih velikih stebrih je ploščad, pod katero je grobnica s ploščo, vendar se stebri nad ploščadjo nadaljujejo, so pa odlomljeni in ni mogoče videti, kakšen je bil zaključek spomenika. Tudi ta spomenik je bil porušen in ga iz neznanih vzrokov še niso popravili in obnovili.

Varšava in vsa Poljska je pretrpela ogromne izgube v minuli vojni. Poljaki si prizadevajo, da bi si nekoliko dvignili življenjsko raven. Veliko zidajo, vendar je še vedno polno razvalin. Ob glavni cesti nedaleč od doma kulture še danes stoji del visoke stavbe v razvalinah, ki je bila pred vojno tovarna mila. V tej stavbi so se Poljaki borili med vstajo in je bila to njihova zadnja postojanka, v kateri so bili zaradi premoči Nemcev dokončno poraženi. Te razvaline bodo ostale kot spomenik na tragedijo v minuli vojni in v opomin prihodnjim generacijam. Iz pripovedovanja izveš, da v blokih gradijo stanovanja, ki ne smejo imeti več kakor 7 m² za člana družine. Ta norma je uzakonjena in se morajo projektanti pač prilagoditi tej zahtevi. Najemnina za stanovanja je v sorazmerju z dohodki zelo nizka.

Poljska je tudi edina dežela v vzhodnem bloku, ki ima tri stranke: vodilno delavsko stranko, krščansko, ki je najmočnejša po številu članov, ker so Poljaki zelo pobožni, in demokratsko stranko. Kljub tej notranji ureditvi pa sodi Poljska med države vzhodnega bloka tako politično kot gospodarsko. Tako so na primer na kandidatni listi za izvolitev novega prezidija UNIMA ločili kandidate zahodnega bloka, vzhodnega bloka in kandidate iz neangažiranih dežel. Kandidiral je tudi jugoslovanski predstavnik in bil izvoljen v novi prezidij UNIMA. Vsi Poljaki kažejo izredno zanimanje in navdušenje za Jugoslavijo in ni redko, da bolje situirani posamezniki takoj ko izvedo, da imajo posla z Jugoslovani, iz navdušenja povabijo na obilno jedačo in pijačo. Zgodil se je primer, da je nek navdušeni pristaš Jugoslavije pogostil s pivom ali pijačo po želji osemnajst ljubljanskih lutkarjev.

Še in še bi se lahko pogovarjali o potepanju po Varšavi, vendar pa je bil čas obiska ljubljanskih lutkarjev precej kratko odmerjen. Medtem pa so morali še odigrati obvezne predstave in se udeleževati predstav tudi drugih odrov. Ljubljanski lutkarji so dobili mnogoštevilna priznanja za svojo predstavo, ki je bila ena najkvalitetnejših na festivalu. Zaradi pestrosti in kvalitete predstave je dobilo Mestno lutkovno gledališče tudi vabilo za gostovanje na Malti, česar ni dobilo nobeno drugo sodelujoče gledališče. To je že tretje vabilo te vrste za gostovanje po evropskih državah, kar dokazuje res visoko kvaliteto in umetniško raven lutkovnih predstav Mestnega lutkovnega gledališča.

S takimi vtisi in spomini so lutkarji zapustili Varšavo in se vrnili domov v upanju, da bodo ob ponovnem srečanju z Varšavo občudovali spremembe, ki so nastale skozi nenehno borbo varšavskega in poljskega ljudstva za svojo lepšo in boljšo bodočnost.

Milan Čenčur

(Konec)

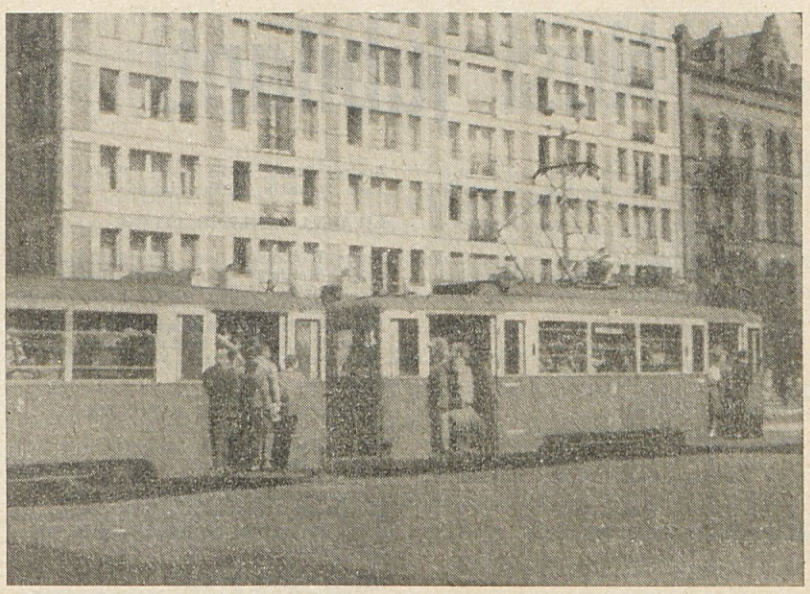

Dvanajstkrat po sto dinarjev v korist našim prometnim organom ali vožnja po varšavskih ulicah s tramvajem

Pogled skozi okno hotela »MDM« na stransko varšavsko ulico

ZANIMA VAS...

PRIŠLI

Miloš Miovič, Fanika Zidanšek, Gabriel Primožič, Ferdinand Mogu, Maks Lobe, Julij Blatnik, Anton Novak, Marija Nučič, Franc Sadar, Janez Brezovnik, Milan Miklič, Janez Oražem, Vasja Kirn, Franc Habič, Janez Košir, Ivan Meglen, Jože Anzeljc, Avgust Butolen, Miloš Režek, Stane Korelc, Ivan Kraševec, Marija Biček, Stanislav Zajc, Stanislav Krafogel, Jože Kužnik, Izidor Urana, Emil Potočnik, Jože Pucka, Ludvk Štraus, Ivan Kaisersberger, Mihael Polda, Ludvik Slemenjak, Ifet Smailagič, Boris Knežević, Metod Koprivnikar, Štefan Karakaš, Stanislav Papež, Anton Bavčar, Ančka Fujan, Feliks Blatnik, Ludvik Smole, Janez Sladič, Franci Kremžar, Vera Avguštin, Tončka Eržen, Ivan Mrak, Rudi Kožuh, Ljudmila Laznik, Pavla Brenčič, Božo Kolenc, Franc Lanišnik, Jože Rajer, Jože Hribar, Franc Smolič, Alojz Ferkulj, Anton Pugelj, Marija Krivec, Marija Klemenčič, Ivanka Cerar, Jože Tomažič, Mirko Vujanič, Slavko Gomilar, Jože Tekavčič, Franc Avsenik, Andrej Strmole, Ciril Godnjavšek, Anton Zupančič, Ivan Hotko, Franc Moličnik, Jožef Breznikar, Vlado Kurent, Manfred Knez, Franc Pintarič, Karel Šest, Andrej Šinkovec, Ciril Burgar, Boris Kavčič, Dušan Ddjordjevič, Anton Godec, Amalije Pripar, Anton Novak, Haki Bitič, Aleksandra Kožuh, Jure Novak, Alojz Kristan, Ignac Oberstar, Franc Kaplan, Ivan Pavlin, Anton Škofic.

ODŠLI

Pavla Gruden, Franc Metelko, Andrej Kavčič, Enrico Rodela, Angela Schaver, Jože Tomšič, Halid Fači, Anton Grmek, Marjan Prelogar, Vera Gazič, Dragiša Milenkovič, Svetlina Podbrežnik, Ana Šoln, Gabrijela Černe, Alojz Korelc, Rado Golob, Nikola Peran, Novak Šumatič, Jože Papež, Ivan Premužič, Stanislav Brcar, Ivan Mole, Matija Ovčar, Jože Pečjak, Andrej Špacapan, Ljubomir Gicič, Primož Pestotnik, Marija Biček.

OBVESTILO UPOKOJENCEM

Sindikalna podružnica Litostroja ni pozabila na svoje upokojence. Kot vsako leto bo zanje tudi letos organizirala izlet v Fieso. Odhod avtobusa izpred glavnega vhoda v Litostroj bo 7. 9. 1963 ob 15,30 uri. Povratek je predviden naslednjega dne od 19. do 20. ure.

Izletu se lahko pridružijo ožji družinski člani ob prispevku 500 dinarjev.

Prijave sprejema sindikalna podružnica najkasneje do 5. 9. 1963. Posebnih vabil ne bomo pošiljali. Vse informacije lahko dobite na telefonski št. 404 ali 288.

Sindikalna organizacija

SMRT

Dne 23. avgusta je umrl transportni delavec Struna Feliks, ki je bil zaposlen v pločevinarni. Tov. Struna se je rodil 28. 6. 1904 v Klečetu pri Novem mestu. Pri nas je bil zaposlen od 10. 10. 1962 kot transportni delavec.

Svojcem umrlega izrekamo iskreno sožalje.

Pred kratkim smo se poslovili od dolgoletnega člana našega kolektiva tovariša Friškovca, ki je bil zaposlen v EE HS. Reportažo o našem veteranu bomo objavili v prihodnji številki

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se nisem mogel posloviti od vseh, s katerimi sem delal, z nekaterimi celo od začetka obstoja tovarne, z drugimi pa tudi manj časa. Po tej poti se poslavljam od vseh tovarišev in se vam zahvaljujem za tovariško sodelovanje v tovarni. Sporočam, da bom še prišel v Litostroj kot honorarni delavec za nedoločen čas in upam, da bomo prav tako še sodelovali za dvig ugleda Litostroja in kvaliteto njegovih izdelkov. Ob tej priložnosti se prisrčno zahvaljujem vsem, ki so me ob odhodu tako lepo in bogato obdarovali. Pri obdaritvi v livarni sem bil preveč presenečen in se nisem zahvalil, kot bi se moral. Posebno zahvalo izrekam skupini tovarišev, ki je zame izdelala miniaturni regulator. Izmed vsega sem bil tega simbola svojega dolgoletnega dela najbolj vesel.

Še enkrat vsem prisrčna hvala in na svidenje!

Tone Friškovec

ZAHVALA

Iskrena hvala upravi in kolektivu Litostroja za vso pomoč in cvetje, ko nam je kruta in neizprosna usoda nepričakovano iztrgala iz tihe družinske sreče ljubljenega ter skrbnega moža in očka Marjana Žugla. Nadalje se iskreno zahvaljujemo godbi Litostroja, govornikom za poslovilne besede in vsem, ki ste se od njega še zadnjikrat poslovili in ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem, ki ste našemu nepozabnemu očku v življenju kaj dobrega storili, iskrena hvala!

Žalujoči žena Vlasta
in hčerkica Metka Žugel

ZAHVALA

Jože KAPELJ, zaposlen v EE DT, se iskreno zahvaljujem za desetdnevni oddih v Selcah, kjer sem se zelo dobro počutil. Počitek v tem kraju mi je zelo koristil.

Iskreno se zahvaljujem tudi celotnemu kolektivu kuhinje občine Ljubljana-Šiška v Selcah za izdatno hrano in skrbno postrežbo.

Posebno pa se zahvaljujem Poldetu Jelovčanu in tovarišu Petku, ki sta dala predlog za moje zdravstveno letovanje.

Jože Kapelj

Naši jubilanti

Tako kot vsako leto tudi letos objavljamo seznam desetletnikov in petnajstletnikov — članov našega kolektiva. Izrabljamo to priložnost in vsem iskreno čestitamo. Želimo, da bi bilo vsako leto več takih jubilantov in bi se nam tako polagoma ustvarjala prepotrebna industrijska tradicija.

IBM

Anica Šuštar, Anica Vengust

SPLOSNI SEKTOR

Matej Gelemenovič, Vinko Kožuh, Janez Kranjec, Mitja Kregar, Janez Mušič, Milena Rajner, Jakob Štrus, Branko dr. Vrčon.

KADROVSKI SEKTOR

Alojz Tomažin.

GRS

Edita Boštjančič, Anica Mihelčič, Ladislav Ribič, Bela Vindpasinger.

PPB

Marko inž. Batista, Andrej Frantar, Matilda Gantar, Karolina Gaspari, Dušan inž. Hočevar, Adolf Januš, Elizabeta Kabaj, Stanko Kolenc, Zvonimir inž. Kovačič, Marija Leskovec, Mitja Lubej, Zlatka Megla, Janez inž. Ovsenik, Ivan Prešeren, Janez Rakef, Anton inž. Rener, Pavla Štiskovski.

CTB

Božidar Boštjančič, Vladimir Kastelic, Julijana Petelinšek, Katarina Toplak, Janja Virant.

TKB

Elio Čebron, Janez Grum, Ludvik Mramor, Ferdinanda Pogačar, Anton Prijatelj.

MATERIALNI BIRO

Drago Gorenc, Stanislav Maren, Ema Počkar, Jožefina Škrgatič.

MODELNA MIZARNA

Štefan Cankar, Peter Grenc, Stane Jerman, Janez Mrkun, Anton Romih, Rudolf Telban.

LIVARNA SIVE LITINE

Jovan Andjelov, Ivan Bašič, Stane Gorzeti, Marjan Kompoljšek, Florjan Koprivnik, Ivan Križman, Josip Pregarc, Andrej Starc, Alojz Solce, Peter Šlemic, Jože Tomažin, Anton Žabkar.

LIVARNA JEKLENE LITINE

Janez Barkovič, Ivan Cafuta, Alojz Colnarič, Stanislav Čonč, Janez Dolenc, Rudolf Horvat, Janez Grom, Franc Koprivec, Jože Kralj, Franc Kričaj, Antonija Mitrovič, Živorad Mitrovič, Janez Mlakar, Anton Panič, Ivan Hodolin, Jože Rupert, Stanko Šmigoc, Milan Tomc, Alojz Udovič, Peter Žohar.

PLOČEVINARNA IN KOVAČIJA

Matevž Demšar, Peter Dolinar, Josip Jambrovič, Josip Mihajlec, Stjepan Novak, Egidij Okorn, Stanislav Oman, Ivan Pavec, Josip Podobnik, Ivan Podrepšek, Jože Rešetič, Jože Šparemblek, Vinko Vidovič, Anton Voglar, Janez Vogrin, Miroslav Zupančič.

HIDRAVLIČNI STROJI

Anton Belehar, Jože Bovha, Vlado Ceraj, Ivan Dolinar, Pavle Drabik, Franc Franko, Marjan Frece, Milovan Jovanovič, Stojan Kejžar, Matija Lemič, Marjan Mihelj, Janez Novak, Gabrijel Pipan, Leon Oblak, Marjan Pirc, Janko Potočnik, Alojz Razpotnik, Marija Šavor, Franc Špiler, Boris Urbančič, Marjan Vister, Franjo Vurušič, Jože Potočar, Karel Eržen, Viktor Grebenšek.

STROJI IN NAPRAVE

Marjan Anzeljc, Janez Bahar, Valentin Belič, Albin Forte, Marjan Huč, Jernej Kokalj, Mario Kovač, Ignac Kušter, Franc Kranjc, Franc Laznik, Franc Lovenjak, Venčeslav Makšan, Stane Mohorič, Matija Škoflek, Franc Tratnik, Slavko Urbančič, Peter Volk, Ignac Omahen, Ivan Rep, Stane Remšak, Franc Sinur.

DIESLOVI MOTORJI IN TALNI TRANSPORT

Darinko inž. Kolbl, Vincencij Koželj, Stanislav Škerlj, Ivan Škrlin, Avgust Šorli, Franc Tavčar, Milan nž. Zavadlav, Peter Mravlja, Viktor Novak, Vinko Štirn.

IZOBRAŽEVALNI CENTER

Alojz Fašun, Franc Rihtaršič.

OSKRBOVALNI OBRATI

Franc Anžič, Alojz Cafuta, Anton Ceraj, Anton Cernjak, Vincenc Dolenc, Ludvik Furlan, Ivan Gošte, Peter Horvat, Albin Hrga, Janko Kiš, Ludvik Klančar, Andrej Knez, Marija Ličen, Zora Madjar, Vinko Marič, Jože Pekolj, Ignac Rendarič, Ciril Sečnik, Franc Snoj, Martin Solce, Marko Stojanovič, Anton Suwa, Rudolf Tovornik, Anton Zdešar, Ivan Zgonc, Franc Zupan, Roman Zupanec, Stane Žibert, Janez Ramovš, Franc Langerholc, Ivan Gošte, Jurij Posedi, Anton Marenče.

15-LETNIKI

OBRATNA AMBULANTA: Janja Koželj.

IBM: Rado Kocjančič, Franc Ratej.
Splošni SEKTOR: Nežka Tomažin, Janez Starašinič.

KADROVSKI SEKTOR: Julka Fabjan, Angela Konte, Majda Korent.

GRS: Anton Bezek, Rajko Grden, Zdenka Mojškrec, Sonja Hobel.

PPB: Franc Pajka, Alojz Geršak, Anica Poteko, Milan Rabič, Jelka Stopar, Nestor inž. Marn, Slavko Mrežar, Egon Kokol.

CTB: Alojz Lesjak, Rudi Jesenšek.
TKB: Štefan Jurak, Viktor Žerjav.
MATERIALNI BIRO: Anton Šparovec, Anton Uršič, Matej Mulej, Marjan Smerajc.

MODELNA MIZARNA: Franc Galič, Janez Kogoj, Alojz Mežnarič, Martin Kus, Viktor Kos, Josip Bizovičar, Ante Burič, Viktor Pogačnik, Angela Ilovar.

LIVARNA SIVE LITINE: Franc Kozlevčar, Robert Mlinar, Jurij Barič, Miha Brišar, Bogomir Baloh, Franc Pivk, Dominik Selan, Drago Kogoj, Bojan Štine, Peter Brank, Anton Vene, Franc Narobe, Vinko Hafner, Ivan Mlinar, Zvonka Hren.

STROJI IN NAPRAVE: Jože Avbelj, Jože Loboda, Henrik Bratkovič, Alojz Jakič, Anton Pustavrh, Franc Sazonov, Ludvik Zore, Stane Kuštrin, Aleksander Regent, Bruno Kosmač, Greti Kokol.

DIESLOVI MOTORJI IN TALNI TRANSPORT: Pavel Krajnik, Niko Kobal, Anton Merčun, Herman Strle, Avgust Kogovšek, Franc Zupančič, Viktor Dolenc, Franc Poteko.

ŠL: Viktor Bolčič, Štefka Leskovšek.

DUR: Pavla Gruden.
OO — OSKRBOVALNI OBRATI: Anton Papež, Miroslav Šobar, Izidor Brezovšek, Franc Dodig, Maks Fajdiga, Jože Gorza, Grga Grgantov, Franc Jager, Jože Komar, Emilija Levec, Andrej Martinčič, Alojz Masten, Franc Leskovec, Franc Kovačič, Alojz Ogorevec, Ivan Trošt, Rudi Samsa, Janez Zakšek, Anton Težak, Vera Stangelj, Jože Robnik.

PK — PLOČEVINARNA IN KOVAČIJA: Silvester Beljcjan, Jurij Balkovec.

HS — STROJI IN NAPRAVE: Mihael Marinšek, Branko Trontelj, Franc Jugovic, Valentin Bucik, Emil Stopar, Alojz Ferlinc, Karel Olah, Andrej Prosen, Častislav Jerin, Elizabeta Račič, Štefan Rauš.

Pred športnim trobojem STT : MM : TZL

Le nekaj dni nas še loči od tradicionalnega troboja v športnih igrah med športniki Strojne tovarne, Metalne in Litostroja. To bo že šesto tovrstno srečanje med športniki teh kolektivov in hkrati zadnje v taki obliki in v takem sistemu točkovanja, kakor je bilo doslej.

Na skupnem sestanku so namreč predstavniki kritično ocenili dosedanji sistem tekmovanja ter ugotovili, da spričo velikih organizacijskih zahtev, ki jih postavlja pred vsakokratnega prireditelja, ni najprimernejši. O novi obliki iger se še niso dokončno dogovorili, vsekakor pa bo tekmovanje po vsej verjetnosti razdeljeno na več manjših, ki bodo preko vsega leta, in sicer v Mariboru, Trbovljah in Ljubljani.

No, letos bo tekmovanje še po starem, in sicer v Trbovljah. Tam se bodo 8. in 9. septembra pomerili v plemeniti borbi športniki vseh treh tovarn v naslednjih 7 panogah: odbojki, kegljanju, balinanju, šahu, streljanju, namiznem tenisu in nogometu.

Vsem je gotovo še v živem spominu lanska prireditev, ki jo je ob proslavi svoje 15-letnice organiziral Litostroj, saj je prireditev uspela tako v športnem pogledu kakor tudi v tistem glavnem: tovariškem zbliževanju članov sorodnih podjetij. Prepričani smo, da bodo tudi letošnji organizatorji — lanski zmagovalci, osvojitelji prehodnega pokala — Trboveljčani storili vse, da bodo igre dosegle svoj namen.

Prehodni pokal — krasno delo litostrojskega ljudskega umetnika Maria Vilharja — so doslej osvojili enkrat Litostrojčani in enkrat Trboveljčani. Glede na bodočo novo obliko iger preide letos pokal zmagovalcu v trajno last. Ga bodo ponovno osvojili Trboveljčani? Ali so letos tovariši iz Maribora, ki so že v lanskem letu izredno napredovali, kandidati zanj? Ali pa bodo morda le Litostrojčani uredili svoje vrste in ujeli tisto, kar so zamudili lani?...

Žoga je okrogla in odgovor bo dalo tekmovanje samo. Naj bo potem zmagovalec že ta ali oni — troboj bo gotovo spet velik praznik športnikov, bogat lepih in poštenih borb za čim boljšo uvrstitev, obenem pa nov pomemben korak k še tesnejšemu zbliževanju tovariških kolektivov, ki iz rekreativnih sposobnosti v nemajhni meri črpajo sile za velike delovne zmage.

Praktikant v Litostroju

Tudi letos smo imeli v tovarni približno 160 praktikantov, ki so med dopusti nadomestili marsikaterega Litostrojčana. Številni praktikanti so se v mesecu dni, kolikor časa so bili v podjetju, gotovo tudi odločili, da se po končanem šolanju zaposlijo pri nas

Letošnjo počitniško prakso v Litostroju sem pričakoval s posebnim zanimanjem. Prišel sem z upanjem, da bom tovarno čimbolj spoznal in sploh precej pridobil. Upanje me ni razočaralo.

Že prvi dan sem s presenečenjem stopil med množico praktikantov, ki so čakali pred izobraževalnim centrom tovarne. Mislil sem si, da nas bodo hitro razporedili po podjetju, potem pa na svidenje ob koncu meseca. Posvetili pa so nam več pozornosti. Po sprejemu smo si ogledali tovarno. Tokrat me obsežnosti tovarniških objektov, množica vseh mogočih obdelovalnih strojev in izdelkov ni več tako prevzela kot prvič, našel pa sem veliko novega in zanimivega.

Želel sem spoznati delo v drugih tovarnah, a jih v enem mesecu nisem mogel podrobneje spoznati. V Litostroju pa so bila za praktikante organizirana predavanja o podjetju, med katerimi sem tovarno precej spoznal. Tako vsaj v grobem poznam proizvodni program, nekatere probleme in ljudi. Ti sestanki so bili z odkritim in naravnim nastopom predavateljev prijetni in zanimivi. Po predavanju o delavskem samoupravljanju v tovarni sem se hotel še prepričati, kako to deluje v praksi. Zato sem se udeležil seje delavskega sveta. Po dnevnem redu sestanka sem sklepal, da bo seja zanimiva. V razpravi sem se zanimal za rezultate v poskusnem obdobju skrajšanega delovnega tedna.

Tako odhajam s prakse z novimi izkušnjami, spoznanji in vtisi, ki mi bodo lahko že drugo leto pomagali v tovarni na delovnem mestu.

Igor Šemrl, dijak
Tehniške šole za strojno stroko

Naši praktikanti pred Industrijskim centrom

Vpis v naše šole

UPRAVA IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA LITOSTROJ RAZPISUJE OD 1. DO 31. 8. 1963 VPIS V NASLEDNJE ŠOLE ZA ZAPOSLENE:

A. POKLICNA ŠOLA

Pogoj za vpis: 1. starost nad 18 let, 2. najmanj dve leti dela v enem izmed kovinarskih poklicev, 3. osnovnošolska izobrazba.

Lastnoročno pisani prošnji za vpis, kolkovani s 50 dinarji, priložite: 1. rojstni list, 2. overovljen prepis spričevala osnovne šole, 3. potrdilo o zaposlitvi in o delovni dobi, 4. priporočilo proizvodne enote, kjer delate.

Vsa podrobnejša pojasnila glede šolanja dobite v tajništvu IC, tel. 417.

B. TEHNIČNA ŠOLA STROJNE STROKE

Pogoji za vpis: 1. starost nad 18 let, 2. kvalifikacija v enem izmed kovinarskih poklicev, 3. najmanj eno leto dela kot kvalificiran delavec.

Lastnoročno pisani prošnji za vpis, kolkovani s 50 dinarji, priložite: 1. rojstni list, 2. overovljen prepis spričevala o kvalifikaciji, 3. potrdilo o zaposlitvi in o delovni dobi, 4. priporočilo proizvodne enote, kjer delate.

Vsa ostala pojasnila v tajništvu IC, tel. 417.

C. IZREDNI ŠTUDIJ I. STOPNJE NA FAKULTETI ZA STROJNIŠTVO

Pogoji za vpis: 1. starost nad 18 let, 2. diploma tehnične šole strojne stroke oziroma matura na gimnaziji, 3. sprejemni izpit za vse kandidate, ki nimajo pogojev.

Lastnoročno pisani prošnji, kolkovani s 50 dinarji, priložite: 1. rojstni list, 2. overovljen prepis diplome tehnične šole oziroma gimnazije; za tiste, ki morajo opravljati sprejemni izpit, pa spričevalo zadnje šole, 3. potrdilo o zaposlitvi in o delovni dobi, 4. priporočilo proizvodne enote, kjer delate.

V izrednih primerih bomo sprejemali kandidate tudi po 31. VIII.

Uprava izobraževalnega centra LITOSTROJ

POMISLITE, KAJ BI SE LAHKO ZGODILO!

Dne 19. VII. se je nepričakovano odtrgal vijak, na katerem je visel elektromotor, ki ga uporabljajo pri ročnem brušenju. Padel je poleg delavca, ki na srečo ni dobil nobenih poškodb. Da bi delali naprej, so zamenjali poškodovani del in motor zopet montirali. Toda delo le ni teklo tako, kakor si je zamislil organizator. Pri tem namreč ni upošteval varnosti pri delu. Posledica nihanja motorja na progi tekalnega žerjava je bila ta, da se je razbila šipa mojstrske pisarne, motor pa je zadel tudi glavo delavke Zore *Vrbanič*.

HTV

R A Z P I S
»MATEMATIČNEGA PRIROČNIKA«

Založba »Življenje in tehnika«, Ljubljana, Lepi pot 6 opozarja na subskripcijo knjige

J. N. Bronštejn — K. A. Semendjajev

MATEMATIČNI PRIROČNIK

Za inženirje, tehnike in študente tehniških šol. Priročnik, ki bo izšel v l. 1963, stane v prednaročilu 4.200 din. S prednaročilom si boste zagotovili dobavo priročnika, ker je naklada omejena, cena v prosti prodaji pa bo znatno višja. Naročila pošiljajte na naslov Založba »Življenje in tehnika«, Lepi pot 6, Ljubljana.

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov SR Slovenije.

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarn strojne industrije.

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Aškerceva 16.

TEHNIKA

Časopis »Tehnika«, organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu.

Obsega:

1. **Splošni del tehnike**
2. **Naše gradbeništvo**
3. **Rudarstvo in metalurgijo**
4. **Strojništvo in elektrotehniko**
5. **Kemično industrijo**
6. **Prehranjevalno industrijo**
7. **Promet**
8. **Organizacijo dela**
9. **Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih**

Vsaka številka obsega približno 25 strani velikega formata 21×29 cm.

Letna naročnina: 12.000 dinarjev.

Posamezna številka: 1250 dinarjev.

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »TEHNIKA«, Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5300 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 580, odgovornega 583 — Cena posamezni številki v prodaji je 20 din — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru